

JAARVERSLAG 2014

INHOUDSOPGAVE

1. Verenigingszaken	2
2. Ledenontwikkeling	13
3. Archief	14
4. Congressen	17
5. Inhoudelijke verdieping	23
6. Toekomst van de VVD-structuur	27
7. Netwerken	29
8. Communicatie en campagne	31
9. Talentmanagement	35
10. Opleiding en training	37
11. Internationale zaken	45
12. Politiek	50

HOOFDSTUK 1 - VERENIGINGSZAKEN

1.1 Waarderingsvormen

De VVD steunt op honderden vrijwilligers en politici die zich dagelijks inzetten voor de partij. Personen met langdurige en uitzonderlijke verdiensten voor de partij kunnen door het Hoofdbestuur onderscheiden worden.

Het Hoofdbestuur vindt het bijzonder verheugend dat vele vrijwilligers in aanmerking komen voor een waardering van de VVD. Onderstaande personen hebben in 2014 een waardering ontvangen.

Mr. D.U. Stikkerplaquette

De Mr. D.U. Stikkerplaquette is genoemd naar de eerste voorzitter van de VVD. Deze plaquette is bedoeld voor personen die hun sporen hebben verdiend door hun langdurige en positieve inzet in het politieke bestuur.

- De heer mr. M. Lodewijks te Harlingen
- De heer J.A.A. Schrijner te Duiven
- Mevrouw G.T. Middelkoop-van de Ploeg te Lage Zwaluwe
- De heer J. Vermeij te Gouda
- De heer J. Evenhuis te Groningen
- De heer ing. J.S. Ponsen te Krimpen aan den IJssel
- De heer T.G.C.M. Rijsemus te Huissen
- De heer J. de Groot te Noordeloos
- De heer B.J. Nijmeijer te Aalsmeer
- De heer W.D.J. Spaargaren te Aalsmeer
- De heer J.C.A.M. Wagenmakers te Moergestel
- Mevrouw E.P. van Hasselt-Blankers te Teteringen
- De heer W.J. van Wijk te Schiedam
- De heer A. Overheul te Tuil
- De heer L.D. van Lith te Opijnen
- De heer P.A.M. Kehl te Den Haag
- De heer R. van de Laar te Den Haag
- De heer drs. H.J.H. Zegering Hadders te Bussum
- De heer R.A. Dekkers te St. Oedenrode
- Mevrouw M.J. van Gruting-Wijnhold te Leiden
- De heer drs. J.C. van Duin te Rotterdam
- De heer A.H.P. Knoppies te Leusden
- De heer M. Vervaart te Best
- De heer C.A.H. Bikkers te Huizen
- De heer C.R. Vermeulen te Tiel
- De heer J. Kevelam te Holten

Thorbeckepenning

De Thorbeckepenning wordt uitgereikt aan personen die onbezoldigd en op uitzonderlijke wijze en met grote inzet functies in de partijorganisatie hebben uitgeoefend.

- De heer mr. G.C.J. Schilthuis te Groningen
- De heer J. Corbijn te Heerenveen
- De heer J.A. Koster te Bladel
- De heer J.P. ten Have te Waalre
- De heer H.P.F. Bekkers te St. Oedenrode
- De heer mr.drs. J.P. Frishert te Rotterdam
- De heer G.H. van Woudenbergh te Almelo
- De heer C. den Braven te Hoogblokland

1.2 Het Hoofdbestuur

Het Hoofdbestuur vergaderde in het jaar 2014 13 keer, namelijk op 20 januari, 10 februari, 3 maart, 29 maart, 11 april, 28 april, 26 mei, 23 juni, 22 september, 29 september, 20 oktober, 24 november en 15 december.

Het Hoofdbestuur kwam één keer in retraite bijeen. Dit was op 22 en 23 augustus te Driebergen-Rijsenburg.

In de loop van het jaar 2014 is het Hoofdbestuur als volgt samengesteld:

- mr. A.H. (Benk) Korthals, partijvoorzitter, tot 14 juni;
- J.M.H.J. (Henry) Keizer, partijvoorzitter, vanaf 14 juni;
- drs L.W.L. (Wiet) de Bruijn, 1^e vicevoorzitter, tot 14 juni;
- drs. R.W.P. (Robert) Reibestein MBA, 1^e vicevoorzitter;
- drs. J.N. (Jeannette) Baljeu, 2^e vicevoorzitter, vanaf 14 juni;
- drs. J.Zs.C.M. (Judith) Tielen, algemeen secretaris, tot 14 juni;
- mr. S.J.A. (Stephanie) ter Borg, algemeen secretaris, vanaf 14 juni;
- drs. ing. G. (Ger) Jaarsma, landelijk penningmeester;
- mr. drs. J.H. (Jock) Geselschap, internationaal secretaris;
- mr. drs. C.A. (Christophe) van der Maat, tot 29 november;
- M. (Marianne) Schuurmans-Wijdeven;
- C.H.W. (Wieneke) Buurman, tot 29 november;
- M.J.M. (Michiel) Krom, vanaf 29 november.

Partijvoorzitter dhr. Henry Keizer

Adviseurs

- drs. L.M.L.H.A. (Loek) Hermans, namens de VVD-fractie in de Eerste Kamer der Staten-Generaal;
- drs. H. (Halbe) Zijlstra, namens de VVD-fractie in de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
- mr. drs J.C. (Hans) van Baalen, namens de VVD-delegatie in het Europees Parlement;
- drs. A.A.M. (Arno) Brok, namens de VVD-Bestuurdersvereniging;
- C.J.J. (Christiaan) Kwint (tot 5 oktober) en T. (Tom) Leijte (vanaf 5 oktober), namens de JOVD;
- dr. P.G.C. (Patrick) van Schie, namens de B.M. Teldersstichting.

De portefeuillevindeling binnen het Hoofdbestuur per 31 december ziet er als volgt uit.

Hoofdbestuurslid	Primair	Secundair
Henry Keizer, partijvoorzitter	<ul style="list-style-type: none"> • Algehele leiding en coördinatie • Politieke contacten fracties • Integriteit 	<ul style="list-style-type: none"> • Voorzitter van de Partijraad • Curator Teldersstichting
Robert Reibestein, 1 ^e vice-voorzitter	<ul style="list-style-type: none"> • Toekomst van de VVD-structuur • Inhoudelijke verdieping • Verkiezingsprogrammacommissie • Partijraad • Ad-hocdiscussie-bijeenkomsten 	<ul style="list-style-type: none"> • Adviserend lid van de Partijraad • Curator Teldersstichting
Jeannette Baljeu, 2 ^e vice-voorzitter	<ul style="list-style-type: none"> • Talentmanagement • Permanente Scouting • Partijcommissies • Netwerkvorming • Ledenwerving en ledenbehoud • Troubleshooting 	<ul style="list-style-type: none"> • Adviserend lid van de Partijraad • Aanspreekpunt PSC
Stephanie ter Borg, algemeen secretaris	<ul style="list-style-type: none"> • Troubleshooting • Statuten en reglementen • Processen en deadlines rondom besluitvormingstraject • Jaarplan, de jaarplanning en de Algemene Ledenvergadering • MijnVVD • Contacten met Algemeen Secretariaat • Relatie met afdelingen en kamercentrales • Jongeren 	<ul style="list-style-type: none"> • Secretaris en lid Partijraad • Plaatsvervangend algemeen penningmeester • Adviseur Hoofdbestuur JOVD
Ger Jaarsma, landelijk penningmeester	<ul style="list-style-type: none"> • Financieel beheer van de partij • Ledenadministratie • Contributie en subsidiestromen • Fondsenwerving • Alternatieve vormen van financiering • Automatisering 	<ul style="list-style-type: none"> • Adviserend lid Partijraad • Plaatsvervangend algemeen secretaris

Jock Geselschap, internationaal secretaris	<ul style="list-style-type: none"> • Contacten met liberale zusterpartijen in het buitenland • Midden- en Oost-Europa-programma • Betrekkingen met de ALDE/LI/LIGN/NIMD/ELF/ENoP 	<ul style="list-style-type: none"> • Adviserend lid Partijraad • Adviserend bestuurslid LIGN
Marianne Schuurmans	<ul style="list-style-type: none"> • Opleiding en training 	<ul style="list-style-type: none"> • Adviserend lid Partijraad
Michiel Krom	<ul style="list-style-type: none"> • In- en externe communicatie • Permanente campagne • Voorlichting vanuit de partij • Verkiezingscampagnes 	<ul style="list-style-type: none"> • Adviserend lid Partijraad

1.3 HBKC-overleg

Het periodiek overleg tussen het Hoofdbestuur en de voorzitters van de Kamercentrales vond in 2014 vijf maal plaats, te weten op 29 maart, 14 juni, 29 september, 29 november en 13 december.

1.4 Algemeen Secretariaat/Thorbeckehuis

Het jaar 2014 stond voor het Algemeen Secretariaat in het eerste en tweede kwartaal voornamelijk in het teken van de gemeenteraads- en Europese verkiezing. Op 19 maart nam de VVD in 361 gemeenten deel aan de gemeenteraadsverkiezingen. Op 22 mei vonden de Europese verkiezingen plaats. In de Thorbeckezaal was wederom een 'warroom' ingericht: de ruimte van waaruit de campagnes op professionele wijze werden voorbereid. Er was veelvuldig contact met afdelingen om alles in goede banen te laten verlopen.

Naast de gebruikelijke werkzaamheden stonden in 2014 een aantal extra bijeenkomsten en ondersteuning van nieuwe commissies gepland.

In april organiseerde het Algemeen Secretariaat het congres van de Liberale Internationale waarbij liberalen uit ongeveer 70 landen congresseerden over het thema vrijhandel. Na drie dagen congres waarbij resoluties werden geamendeerd, de Rotterdamse haven en Stadhuis werden bezocht en een high-level diner werd georganiseerd, vertrokken de liberale politici weer met veel nieuwe kennis en een goed beeld van de VVD. Veel gehoorde quote was: "Leave it to the Dutch to organize a great congress."

In 2014 is voor het eerst een dag van de afdelingsbesturen georganiseerd in een gevarieerd programma met zowel een plenair gedeelte als verschillende workshops voor voorzitters, secretarissen, penningmeesters en opleidingsfunctionarissen. De opkomst was boven verwachting, en het enthousiasme om hieraan een jaarlijks vervolg te geven ook. Vervolg staat gepland voor Q3 2015. Afdelingsbesturen hebben voornamelijk behoefte aan tips & trics en netwerken.

Ook heeft het Algemeen Secretariaat de PSC ondersteund bij het opstellen van de Eerste Kamerlijst. Ruim 80 kandidaten zijn gesproken en de ambities zijn beoordeeld.

Het Algemeen Secretariaat heeft in 2014 een extra cluster opgericht, namelijk het cluster strategie. Het cluster strategie ondersteunt de commissie "Toekomst van de VVD-structuur". Deze commissie houdt zich bezig met vragen over de toekomst van de VVD als politieke partij. Hoe moet de VVD er in de toekomst uitzien? Hoe kunnen we bijvoorbeeld ook in de toekomst leden en kiezers aan onze partij binden? En hoe kunnen we de inrichting van de partijorganisatie optimaliseren en toekomstbestendig maken?

Daarnaast ondersteunt het cluster strategie de werkgroep Permanente Inhoudelijke Verdieping. De Werkgroep Permanente Inhoudelijke Verdieping heeft als opdracht: Het creëren van een permanent proces van verdieping en onderbouwing van politieke programmapunten. Daarnaast is het cluster Strategie betrokken bij de Partijraad, de partijcommissies, de netwerken en ledenwerving en ledenbehoud.

Projecten

Naast alle dagelijkse werkzaamheden is het Algemeen Secretariaat al twee jaar bezig met een professionaliseringslag. Dit komt tot uiting in een aantal projecten.

Ten eerste het implementeren van een nieuw CRM-systeem (Microsoft Dynamics). In het eerste kwartaal is een programmteam CRM geformeerd. Dit team heeft in 2014 grote stappen gezet. Het Algemeen Secretariaat is efficiënter en doeltreffender gemaakt op het gebied van ICT. De focus lag in 2014 voornamelijk op de modules Ledenadministratie, Algemeen CRM, MijnVVD en Financieel.

Ten tweede wordt na iedere bijeenkomst een evaluatieformulier gestuurd naar de deelnemers, zodat het Algemeen Secretariaat de volgende bijeenkomsten nog beter aan ieder zijn wensen kan voldoen. De evaluatie is van belang om de bijeenkomsten te optimaliseren en zo aantrekkelijk mogelijk te maken.

Ten derde de verhuizing. In 2014 is het Algemeen Secretariaat druk bezig geweest met de voorbereidingen van de verhuizing naar de Mauritskade 21-23. Het Algemeen Secretariaat heeft op 5 januari 2015 haar intrek genomen in het pand aan de Mauristkade.

De Mauritskade is naast het nieuwe onderkomen voor het Algemeen Secretariaat ook een ontmoetingsplek. Een plek waar VVD-afspraken kunnen plaatsvinden en waar altijd ruimte is om te werken als leden in de buurt zijn. Maar ook een plek waar leden, zoals ze gewend zijn, terecht kunnen met vragen over zaken die met de VVD te maken hebben.

Ons nieuwe bezoekadres is: Mauritskade 21, 2514 HD in Den Haag. Het correspondentieadres en het telefoonnummer zijn gelijk gebleven: postbus 30836, 2500 GV, Den Haag (070-361 30 61).

Tevens hebben de medewerkers van het Algemeen Secretariaat voor de tweede keer een dag op de hei gezeten, waarbij over het gezamenlijke doel en over

efficiënter werken is gesproken. Dit keer stond de heisessie voornamelijk in het teken van de verhuizing en de inrichting en nieuwe werkwijze op de Mauritskade.

Mensen

Op het Algemeen Secretariaat hebben in 2014 ook een aantal personeelwisselingen plaatsgevonden. Tevens hebben een groot aantal studenten stage gelopen bij het Algemeen Secretariaat.

Het Algemeen Secretariaat vindt het belangrijk om stageplekken aan te bieden om studenten in contact te brengen met de politiek, maar ook omdat gebleken is dat stagiairs een waardevolle toevoeging zijn voor de organisatie. Vanwege deze waardevolle bijdrage moeten de stagiairs zeker genoemd worden in dit verslag.

Vanaf januari zijn drie extra stagiairs het campagneteam komen versterken; Witte Wijsmuller, Sander van Haarlem en Chantal Kok. De stagiairs hadden contact met alle afdelingen om de GR-verkiezingen goed te volgen vanuit het Partijbureau. Stagiairs Alisa Heaver en Jan-Jaap Sas versterkten vanaf januari het internationaal Secretariaat, mede voor de voorbereidingen van het Liberal International congres in Rotterdam.

Marije Verplanke is in februari, na een stageperiode, vast in dienst gekomen bij het cluster verenigingszaken.

Na goedkeuring van het HB is besloten om drie extra mensen in dienst te nemen. Deze functies zijn in het tweede kwartaal ingevuld. Maaïke Neven is aangesteld als evenementencoördinator, Kartinie Martowiriono als clusterhoofd strategie en Rick Nederend als ondersteuning voor het CRM-project.

De klus van Jos Verhoeven als interim-adviseur was eind juni afgerond. Soraya Kanhai is zijn opvolger als Hoofd organisatie.

In het derde kwartaal zijn drie nieuwe stagiairs begonnen. Madelon Smit versterkte vanaf september het internationaal Secretariaat. Aziza Abdurakhmanova is in september begonnen voor de VVD-bestuurdersvereniging en deed onderzoek naar de belangrijkste oorzaken waarom de VVD in bepaalde gemeenten wel of niet deelnam aan de coalitie. Jelle Hengeveld versterkt de Haya van Somerenstichting door mee te helpen met het organiseren van verschillende trainingen.

Eind november is afscheid genomen van Brenda van der Knoop.

Vanaf november zijn vier stagiairs het campagneteam voor de Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen komen versterken; Daan Wijnants, Debbie van de Wijngaard, Jeroen Spangenberg en Holger Rodoe.

1.5 Commissies van onderzoek

In het verslagjaar was er tweemaal een Commissie van Onderzoek actief. Dit betrof de volgende gevallen.

Een Commissie van Onderzoek werd ingesteld na het verzoek van het bestuur van de Kamercentrale Drenthe om een persoon uit het lidmaatschap van de afdeling Emmen te ontzetten. Deze persoon heeft in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen in 2014 zich dusdanig opgesteld, dat het afdelingsbestuur en het bestuur van de Kamercentrale van mening waren dat het lidmaatschap van de afdeling Emmen niet langer in stand kon worden gehouden. Het Hoofdbestuur heeft op advies van de Commissie van Onderzoek besloten om het lidmaatschap van deze persoon om te zetten in een landelijk lidmaatschap.

Tevens werd een Commissie van Onderzoek ingesteld na verzoek van de afdeling Vlaardingen om een persoon uit het lokale lidmaatschap te ontzetten. Deze persoon heeft zitting in de gemeenteraad namens een lokale partij. Het Hoofdbestuur heeft op advies van de Commissie van Onderzoek besloten om het lidmaatschap van deze persoon om te zetten in een landelijk lidmaatschap.

1.6 Commissie van Beroep

De Commissie van Beroep bestond in het verslagjaar uit:

- Drs. H.L. Zilverentant te Leiderdorp, voorzitter;
- mevrouw W.J.M. Bregman-Kaaks te Roden, lid;
- drs. G.A. van Pruissen te Haarlem, lid;
- mevrouw mr. M.N. Kallen-Morren te Zeist,
- plaatsvervangend lid; mr. M.A.P. van Haersma Buma te Voorburg,
- plaatsvervangend lid en M.P. Swart te Deventer, plaatsvervangend lid.

Behandelde zaken

Op 5 februari heeft de Commissie van Beroep uitspraak gedaan in de zaak aangespannen door een persoon woonachtig te Amsterdam, tegen een besluit van het Hoofdbestuur om het landelijke lidmaatschap van deze persoon te handhaven. De Commissie van Beroep handhaafde de beslissing waartegen beroep was ingesteld.

1.7 Ledenraadplegingen

Ledenraadplegingen maken al jaren integraal deel uit van de partijcultuur van de VVD. De aanwijzing van de lijsttrekker en de vaststelling van de kandidatenlijst vinden bij de verkiezing voor de Eerste en Tweede Kamer en het Europees Parlement plaats door een ledenraadpleging. Daarnaast is er de facultatieve mogelijkheid om ook bij de aanwijzing van de lijsttrekker en de vaststelling van de kandidatenlijst voor Waterschappen, Provinciale Staten of Gemeenteraad gebruik te maken van een ledenraadpleging.

Van 12 december tot en met 23 december 2014 vond er een ledenraadpleging plaats, te weten voor de kandidatenlijst vanaf plaats 2 voor de verkiezingen van de Eerste Kamer op 26 mei 2015. Eerder was Loek Hermans al zonder tegenkandidaat aangewezen als lijsttrekker. Aan deze ledenraadpleging namen 2696 leden deel. De opkomst was hiermee 8,2%. Stemmen was mogelijk via internet en per telefoon. Van de deelnemende leden gaf 89,4% via internet een voorkeur door en 10,6% deed dat telefonisch. De volledige uitslag werd op

internet gepubliceerd. Er vonden geen wijzigingen plaats ten opzichte van de advieslijst van het Hoofdbestuur.

1.8 Bestuurseenheden

De VVD had op 31 december 2014 381 (onder)afdelingen, 13 regio's en 17 Kamercentrales.

In 2014 vonden de volgende mutaties plaats:

- De VVD-afdelingen Bernisse en Spijkenisse gaan per 16 juni 2014 samen verder als de VVD afdeling Nissewaard (H764).
- De VVD-afdelingen Krimpenerwaard en Nederlek gaan per 7 juli 2014 samen verder als de VVD afdeling Krimpenerwaard (G766).
- De VVD-afdelingen Muiden en Naarden-Bussum gaan per 22 september 2014 samen verder als de VVD-afdeling Gooise Meren (K763).
- De VVD-afdelingen Appingedam, Delfzijl en Loppersum gaan per 16 december 2014 samen verder als de VVD afdeling Eemsdelta (P765).
- De regio's West Brabant en de Baronie zijn per 1 januari samengevoegd tot de regio West-Brabant.
- De afdelingen Sint-Oedenrode en Hilvarenbeek zijn overgestapt van de regio Zuidoost-Brabant naar de regio Noordoost-Brabant.
- De regio Limburg Zuid is per 28 april opgeheven.
- De regio Krimpenerwaard is per 1 december opgeheven.

In 2014 vonden de volgende naamswijzigingen plaats:

- De afdeling ABR heet per 26 november afdeling Alphen aan den Rijn.
- De Kamercentrale Haarlem heet per 15 december Kamercentrale Noord-Holland Zuid.

1.9 Commissie Integriteit

In april 2013 heeft het Hoofdbestuur een Commissie Integriteit ingesteld als onderdeel van een set maatregelen om het integriteitsbewustzijn binnen de partij te vergroten. Deze commissie adviseert VVD-leden over individuele integriteitsdilemma's en kan meldingen van integriteit onderzoeken en het bestuur hierover adviseren.

De Permanente Commissie Integriteit staat onder leiding van Jan-Kees Wiebenga. De overige leden zijn Willibrord van Beek, Clemens Cornielje, Han Moraal en Tila zur Lage. Sinds oktober 2014 maakt ook Marianne Kallen-Morren deel uit van de Commissie die daarmee bestaat uit 6 leden.

De Commissie Integriteit heeft in 2014 zes maal vergaderd, en wel op de volgende data: 30 januari, 13 maart, 30 april, 5 juni 2014, 8 september 2014 en 27 oktober 2014. De geplande vergadering van 1 december 2014 is komen te vervallen, omdat er voor die datum geen agendapunten ter bespreking aan de Commissie zijn voorgelegd.

Er zijn in 2014 diverse meldingen binnen gekomen bij de Commissie Integriteit. Deze zijn onder te verdelen in de volgende categorieën:

- Meldingen
- Vragen (dilemma's)
- Verzoeken
- Adviseurs

In totaal heeft de Commissie 16 meldingen binnen gekregen van vermeende integriteitsschendingen. In acht gevallen luidde het oordeel van de Commissie dat de kwestie niet-ontvankelijk was, en zijn klagers waar mogelijk doorverwezen naar de juiste instantie. In vier gevallen heeft de Commissie de melding ter kennisgeving aangenomen en is er geen verdere actie ondernomen, vanwege de aard van de melding of eerdere correspondentie met de melder. In twee gevallen is een schriftelijk onderzoek gestart waarvan de bevindingen geen aanleiding gaven tot het organiseren van een hoorzitting. In één geval is er een onderzoek gestart en hebben er ook hoorzittingen plaatsgevonden, welke uiteindelijk hebben geresulteerd in een advies. In één geval is een kwestie doorgeleid naar de afdeling Verenigingszaken nadat de melder hierover was geïnformeerd.

In totaal heeft de Commissie tien vragen binnen gekregen over concrete integriteitsdilemma's. In acht gevallen heeft men hierover een advies ontvangen. Naar aanleiding van twee vragen is een schriftelijk onderzoek gestart, en hebben er gesprekken plaatsgevonden met de vraagstellers. Deze gesprekken hebben geresulteerd in een advies.

In totaal heeft de Commissie twee verzoeken binnen gekregen die varieerden van het toesturen van meer informatie over de Commissie en haar werkwijze en de vuistregels, tot medewerking aan een interview. Deze zijn door de Commissie van een inhoudelijke reactie voorzien.

Daarnaast hebben zich een tweetal personen of instanties tot de Commissie Integriteit gewend die zich als adviseur van de Commissie of het integriteitsbeleid in zijn algemeenheid hebben opgeworpen. De Commissie heeft besloten vooralsnog geen gebruik te zullen maken van hun expertise. Zij hebben hiervan een melding ontvangen.

1.10 Vertrouwenspersonen

De VVD heeft in 2014 een aantal regionale en landelijke vertrouwenspersonen benoemd. De vertrouwenspersoon fungeert als herkenbaar en laagdrempelig aanspreekpunt voor VVD-leden die vragen hebben over integriteitsdilemma's. De vertrouwenspersoon bewaakt de terugkerende discussie over integriteit binnen het gremium waarin deze actief is en kan indien nodig iemand doorverwijzen naar de Permanente Commissie Integriteit.

Voor de Tweede- en Eerste Kamerfractie en de VVD-delegatie in het Europees Parlement zijn Sybilla Dekker en Paul de Krom benoemd tot vertrouwenspersonen.

Regionaal zijn de volgende vertrouwenspersonen door de Kamercentrales aangesteld:

Amsterdam

Geert-Jan Groothuis: Gjgroothuis@planet.nl

Noord-Brabant

Ine van Hasselt-Blankers: inevanhasselt@gmail.com

Henk Beckers: hgjm.beckers@planet.nl

Den Haag

Dick Tempelman: dicktempelman@planet.nl

Dordrecht

Marco Goedknecht: mgoedknecht@planet.nl

Cees Hartevelt: cjhart@kabelfoon.nl

Drenthe (tevens Groningen)

Jozien Schrale: schrale-oranje@home.nl

Flevoland

Meta Jacobs-Haagen: metarob@xs4all.nl

Carmen Verhoog: cave@kpnmail.nl

Gelderland

Paula Swenker: kerswen@planet.nl

Bert van Bijsteren: bertvanbijsteren@planet.nl

Groningen (tevens Drenthe)

Kina Kruithof: kinakruithof@hotmail.com

Friesland

Tjeerd van Bekkum: tvbekkum@kpnmail.nl

Noord-Holland Zuid

Eef Bruning: eefbruning@ziggo.nl

Zsolt Szabo: zsolt.szabo@casema.nl

Limburg

Cobi de Blecourt – Maas: cobideblecourt@ziggo.nl

Noord-Holland Noord

Han ter Heegde: h.ter.heegde@heerhugowaard.nl

Overijssel

Pieter J. Schipper: pjschipper02@gmail.com

Rotterdam

Simone Wolthuis: simonewolthuis1@gmail.com

Zeeland

Jan te Veldhuis: teveldhuis@zeelandnet.nl

Zuid-Holland Noord

Gerard Heetman: gerard@heetman.eu

Heleen Dupuis: h.m.dupuis@planet.nl

Alleen de Kamercentrale **Utrecht** had in 2014 nog geen vertrouwenspersoon benoemd.

Er hebben op 21 juni en 28 juni 2014 gezamenlijke trainingsochtenden plaatsgevonden voor de leden van de Commissie Integriteit en de vertrouwenspersonen. In 2015 zullen er wederom trainingsochtenden worden georganiseerd voor vertrouwenspersonen die deze training nog niet hebben kunnen volgen, alsmede zal er een terugkomdag worden georganiseerd waarop de vertrouwenspersonen ervaringen en best practices kunnen uitwisselen.

HOOFDSTUK 2 - LEDENONTWIKKELING

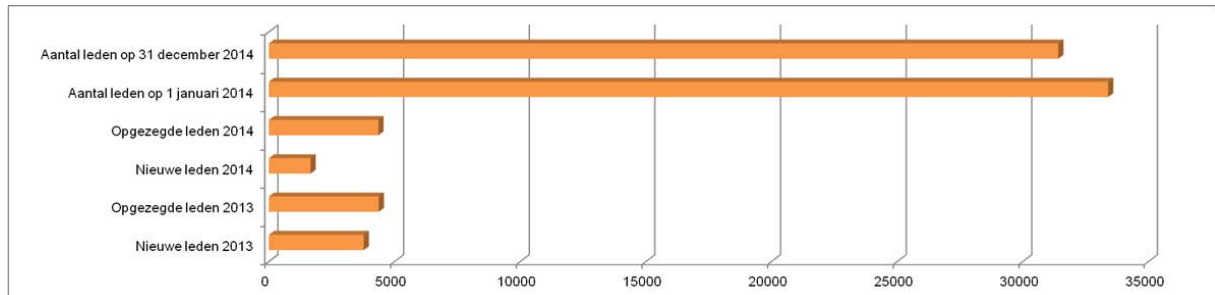
Aantal leden 31 december 2014: 31.415

Aantal leden 1 januari 2014: 33.402

Aantal opzeggingen 2014: 4.357

Aantal nieuwe leden 2014: 1.658

Ledenafname per saldo: 1.987

In bovenstaande grafiek ziet men de ledenontwikkeling over 2014. Hieruit blijkt dat er in 2014 iets minder opzeggingen waren dan in 2013. De terugloop in het aantal nieuwe leden is in 2014 toegenomen.

VVD-ledendag

Op zaterdag 25 januari 2014 vond de jaarlijkse VVD-ledendag plaats. Tijdens deze dag kregen zo'n 1000 enthousiaste leden en hun introducés een 'kijkje achter de schermen' bij de Tweede Kamerfractie. Zij kregen onder andere een rondleiding van een Tweede Kamerlid, deden mee aan een Tweede Kamersimulatiespel en volgden een workshop 'netwerken in de partij'. Ook konden zij op de foto met één van de aanwezige bewindspersonen.

HOOFDSTUK 3 – VVD ARCHIEF 2014

Algemeen Secretariaat

De VVD en de VVD-fractie hebben in het 66-jarige bestaan een bijzondere collectie archieven, periodieken en voorwerpen opgebouwd en verworven. De belangstelling daarvoor is in 2014 toegenomen. Dat blijkt uit de verzoeken aan het Algemeen secretariaat en bij de fractie voor de inzage van de archieven door journalisten, studenten en ook middelbare scholieren. Er is onder meer onderzoek gedaan naar de ontwikkeling van de studiefinanciering 1984-2014, De VVD en de kruisraketten, 1977-1985 en er was een onderzoek naar uitgegane persberichten in relatie tot hetgeen is gepubliceerd. Eén student heeft de verkiezingstoespraken 2002 (Hans Dijkstal), 2006 en 2012 met elkaar vergeleken.

In samenwerking met het Nationaal Archief, het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP) en ook met de regionale erfgoedinstellingen is het beheer van de VVD-archieven en de verdere archiefvorming voortgezet (waar mogelijk digitaal). Hierdoor kunnen belangstellenden en onderzoekers goed worden geholpen bij hun zoektocht in de liberale geschiedenis. Het Algemeen Secretariaat ondersteunt lokale en regionale afdelingen middels adviezen voor hun archiefvorming. Onze digitale samenleving vraagt om een andere manier van selectie en vernietiging. De archivaris heeft een breed netwerk in het vakgebied en is betrokken bij de ontwikkelingen.

Medewerking aan publicaties

Voor het boek *Neelie, brave meisjes schrijven zelden geschiedenis* zijn foto's aangeleverd. Voor het boek *Pieter Rink (1851-1941), van regent tot volksvertegenwoordiger* is een professionele foto gemaakt van zijn portret, dat in bezit is van de VVD. Rink is één van de grondleggers van de liberale partij.

Bruikleen retour, portrettekening P.J. Oud

De tekening van oprichter P.J. Oud is teruggedaan naar de eigenaresse nadat het tijdelijk in de Oudzaal (Thorbeckehuis) heeft gehangen en te zien was in de tentoonstelling *65 jaar VVD* tijdens het voorjaarscongres 2013.

Portrettekening P.J. Oud

Aanvulling op de VVD-collectie in de Koninklijke Bibliotheek (KB)

De Koninklijke Bibliotheek heeft onder grote dankzegging drie (3) unieke liberale publicaties van de VVD ontvangen. Dat zijn:

- Een publicatie over de vroegere staatsregelingen en tegenwoordige grondwet van Nederland door Willem Gevers Deynoot uit 1839.
- De hervorming van ons kiesstelsel door J.H. Thorbecke uit 1842, met als bijzonderheid een bijbehorende factuur uit 1933 van levering van deze publicatie door de Haagse boekhandel Jongbloed aan de liberale politicus Pieter Rink.
- Beschouwingen naar aanleiding van de kindernet-Van Houten in de Eerste Kamer 1874 door H.van Riel, bijdrage aan een feestbundel voor de historicus Iep Brugmans uit 1967.

Deze publicaties zijn opgenomen als schenking door het Hoofdbestuur van de VVD. De publicaties zijn toegevoegd aan de collectie van de Koninklijke Bibliotheek, en worden daar zorgvuldig bewaard en zijn daardoor toegankelijk, bijvoorbeeld voor wetenschappelijk onderzoek.

Plaatsing in het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP)

Het archief van de woordelijke uitwerkingen van de algemene ledenvergaderingen in de periode 1948 t/m 2004 is in december 2014 overgedragen aan het DNPP. De omvang van het archief is ca. 10 meter archiefdozen. Enkele aanvullende archiefstukken, een doos audiovisueel materiaal (congressen) en ook campagnemateriaal van 2006, 2010 en 2012 zijn overgebracht naar Groningen.

VVD-collectie

De bundeling van de periodieke uitgaven van LIBER, P&G, Thorbeckehuis Web en de jaarverslagen vanaf 1948 is tot en met 2013 compleet gemaakt.

Verhuizing naar de Mauritskade

Voor de verhuizing van het Algemeen Secretariaat van de Laan Copes van Cattenburgh naar de Mauritskade is beeldmateriaal van de eerdere huisvesting aangeleverd. De huismeester heeft een inventaris gemaakt van alle schilderijen en voorwerpen in bezit van de VVD. Alle bijzondere bezittingen hebben op de Mauritskade een geschikte plek gekregen.

Mr. H.C. Dresselhuys

Één van de genoemde bezittingen is een portret van Mr. H.C. Dresselhuys. Deze liberale voorman in het Interbellum was afkomstig uit een Culemborgse familie van industriëlen. Voor het district Tiel kwam hij in 1916 in de Tweede Kamer en bekleedde daar al snel een vooraanstaande positie. Vanaf 1921 was hij de leider van de nieuwgevormde Vrijheidsbond.

In het VVD fotoarchief zijn drie bijzondere documenten aangetroffen afkomstig van Mr. H.C. Dresselhuys. Documenten van Mr. H.C. Dresselhuys: een reisdocument (1921) een verkiezingspamflet (1925) en een brief van de Koningin aan Dresselhuys voor een bijeenkomst op paleis het Loo (1925).

HOOFDSTUK 4 - CONGRESSEN

4.1 Voorjaarscongres, 13 en 14 juni in 't Spant te Bussum

Op vrijdag 13 en zaterdag 14 juni vond het voorjaarscongres plaats in 't Spant te Bussum. Het congres werd gecombineerd met het congres van de VVD-Bestuurdersvereniging, welke op vrijdag 13 juni plaatsvond.

Het voorjaarscongres stond in het teken van de toekomst: hoe zien Nederland en de VVD eruit in de nabije toekomst en hoe kan de VVD van toegevoegde waarde zijn voor uw eigen toekomst? Het congres werd op vrijdagavond ingeleid met een plenair programma, onder leiding van Kamran Ullah, Nanda Kelly, Rutger Bregman, Mark Rutte en Hans van Baalen. Het avondprogramma werd afgesloten met een feestavond waar naar de WK-voetbalwedstrijd Nederland-Spanje werd gekeken.

Op zaterdagochtend waren de volgende workshops georganiseerd: VVD, een sterk merk, nu en in de toekomst! / Succes in de toekomst? Word actief binnen de VVD! / Het politiek café van de toekomst / De liberale lakmoestest – referentiekader voor de toekomst. Tevens vond er een algemene vergadering van afgevaardigden plaats. Tijdens de algemene vergadering van afgevaardigden werd er gestemd over het voorstel “wijzigingen Statuten en Huishoudelijk Reglement”. Het voorstel is in zijn geheel aangenomen.

Tijdens de 137^e Algemene Vergadering werd de heer J.M.H.J (Henry) Keizer gekozen als voorzitter van de VVD. Mevrouw J.N. (Jeannette) Baljeu en mevrouw S.J.A. (Stephanie) ter Borg werden respectievelijk benoemd tot vice-voorzitter en algemeen secretaris. Verder werden onder meer de jaarrekening en het jaarverslag goedgekeurd. Een volledig overzicht van de genomen besluiten is terug te vinden in onderstaande besluitenlijst. Tot slot hebben de werkgroep Permanente Inhoudelijke Verdieping en de commissie Toekomst van de VVD-structuur een plenaire toelichting gegeven op de huidige stand van zaken. Het Hoofdbestuur heeft een toelichting gegeven op de stand van zaken aangaande het integriteitsbeleid en over opleiding en training.

Hieronder vindt men de besluitenlijst van de 137^e Algemene Vergadering.

Besluitenlijst 137e Algemene Vergadering

1. Partijvoorzitter A.H. (Benk) Korthals opent de 137e Algemene Ledenvergadering op zaterdag 14 juni 2014 om 13.15 uur.
2. Er zijn afmeldingen ontvangen van E.I. (Edith) Schippers en I.W. (Ivo) Opstelten.
3. De heer A.P.A.M. (Dries) van Bergeijk uit St. Oedenrode, mevrouw J.P.J.M. (Jolanda) van Veluw uit Nijmegen en mevrouw M. (Marijn) Trouwborst uit Zuidland worden per acclamatie benoemd tot stem- en notulencommissie.
4. Er komt een ordevoorstel waarin wordt voorgesteld om de volgorde van de agenda te wijzigen. Het betreft het eerder behandelen van agendapunt “Benoeming vacatures in het Hoofdbestuur”. In verband met overige te behandelen agendapunten wordt

geadviseerd dit voorstel niet over te nemen en wordt het voorstel uiteindelijk niet in stemming gebracht.

5. Het jaarverslag 2013 wordt goedgekeurd.
6. Het financieel jaarrapport 2013 wordt goedgekeurd.
7. De financiële commissie verleent decharge aan het Hoofdbestuur voor het gevoerde beleid in 2013.
8. De volgende leden worden per acclamatie (her)benoemd tot leden van de financiële commissie:
  - De heer L.J.V.P. (Leo) Krüger uit Rotterdam;
  - De heer J.A. (Jan Arie) van Maarle uit Leiderdorp;
  - Mevrouw A.J. (Yvonne) van Mierlo uit Helmond;
  - Mevrouw E.A.S. (Esther) Rommel uit Heiloo.
9. Het voorstel 'hoogte contributie 2015' wordt goedgekeurd.
10. De heer J.W. (Johan) Remkes uit Haarlem wordt per acclamatie benoemd tot lid van de Permanente Scoutingscommissie.
11. De volgende leden worden per acclamatie (her)benoemd tot leden van de Commissie van Beroep:
  - De heer H.L. (Herbert) Zilverentant uit Leiderdorp;
  - Mevrouw W.J.M. (Miep) Bregman-Kaats uit Roden;
  - De heer G.A. (Gert-Anne) van Pruissen uit Haarlem;
  - Mevrouw M.N. (Marianne) Kallen-Morren uit Zeist (plaatsvervangend lid);
  - De heer M.A.P. (Michiel) van Haersma Buma uit Voorburg (plaatsvervangend lid);
  - De heer M.P. (Marco) Swart uit Deventer (plaatsvervangend lid).
12. Er is een motie (1) ingediend door de afdeling Ede, deze heeft betrekking op de zichtbaarheid van de liberale boodschap:

Motie 1: Indieners roepen de VVD-Kamerfracties op om het kabinetsbeleid indringender aan de liberale uitgangspunten van het VVD-verkiezingsprogramma te toetsen; en, verzoekt de nieuwe partijvoorzitter om een open, kritische gedachteswisseling in alle geledingen binnen de partij op gang te brengen, met als doel: consistent en vertrouwenwekkend liberaal beleid. De motie wordt overgenomen en niet in stemming gebracht.
13. Mevrouw S.J.A. (Stephanie) ter Borg uit Barendrecht wordt per acclamatie benoemd tot Algemeen Secretaris van de VVD.
14. De leden kiezen een nieuwe vice-voorzitter. Voor de functie van vice-voorzitter zijn twee kandidaten: mevrouw J.N. (Jeannette) Baljeu uit Rotterdam en de heer G.H.J. (Gert-Jan) Weierink uit Maartensdijk.

15. De benoeming van de nieuwe vice-voorzitter wordt in stemming gebracht en mevrouw J.N. (Jeannette) Baljeu wordt gekozen met 85,4% van de stemmen.
16. De leden kiezen een nieuwe voorzitter. Voor de functie van voorzitter zijn drie kandidaten: de heer B. (Bert) Homan uit Amerongen, de heer J.M.H.J. (Henry) Keizer uit Den Haag en de heer P.W.M. (Peter) Smit uit Den Haag.
17. Er is een motie (2) ingediend door 18 afdelingen en 27 leden, deze motie heeft betrekking op de installatie van de nieuwe voorzitter:
Motie 2: Indieners stellen de ALV voor te besluiten: Dat er in 2014 een ledenraadpleging wordt georganiseerd voor het partijvoorzitterschap waarbij de installatie zal plaatsvinden op het najaarscongres van 2014 en het HB opdracht uit te geven uitvoering te geven aan deze motie.
De motie wordt ingetrokken door de indieners.
18. Het Hoofdbestuur heeft voorafgaand aan de ledenvergadering een voorstel gedaan om de leden te laten beslissen over de wijze waarop de nieuwe voorzitter gekozen dient te worden: verkiezing via een ledenraadpleging of verkiezing door de ALV. Het voorstel wordt nu in stemming gebracht. 44,7% van de aanwezigen stemt voor verkiezing via een ledenraadpleging en 55,3% van de aanwezigen stemt voor verkiezing door de ALV. Naar aanleiding van deze uitslag trekt de heer P.W.M. (Peter) Smit zich terug uit de procedure.
19. De benoeming van de nieuwe voorzitter wordt in stemming gebracht en de heer J.M.H.J. (Henry) Keizer wordt gekozen met 74,9% van de stemmen.
20. Er is een motie (3) ingediend door 19 afdelingen en 27 leden, deze motie heeft betrekking op de wijze van verkiezing van de nieuwe voorzitter: Motie 3: Indieners stellen de ALV voor te besluiten: De ALV spreekt als haar mening uit dat de VVD het uitgangspunt hanteert dat er altijd een ledenraadpleging wordt georganiseerd voor het partijvoorzitterschap wanneer er tenminste twee kandidaten zijn; Het Hoofdbestuur van de VVD een beargumenteerd voorstel kan doen om af te wijken van bovengenoemd uitgangspunt en dit voorstel dan ter besluitvorming zal voorleggen aan de ALV; Het Hoofdbestuur de opdracht te geven om de twee genoemde uitgangspunten te verwerken in de Statuten en deze statutenwijziging voor te leggen aan de eerstvolgende Algemene Leden Vergadering.
De motie wordt aangehouden tot aan de volgende Algemene Ledenvergadering.
21. De heer A.H. (Benk) Korthals sluit de vergadering om 16.35 uur.

Alle agendastukken zijn ten minste een jaar na te lezen via www.vvd.nl.

Aldus vastgesteld door de Stem- en Notulencommissie.

4.2 Najaarscongres, 29 november in de Passenger Terminal te Amsterdam

Op zaterdag 29 november vond in de Passenger Terminal te Amsterdam het eendaagse congres van de VVD plaats. De workshops hebben plaats gemaakt voor een divers en interactief plenair programma, onderleiding van Arno Brok. Het ochtendprogramma werd geopend door Frank van Kappen, met een bevlogen speech over de huidige veiligheidssituatie in ons land. Vervolgens kon men hierover in gesprek met Ivo Opstelten, Jeanine Hennis-

Plasschaert en Han te Broeke. Tim van den Wijngaard deelde zijn veel bewogen leven; leven met een beperking en toch je kansen grijpen. Daarna konden de leden in gesprek met Edith Schippers en Tamara van Ark over het zorgbeleid in Nederland. Gelijktijdig met het ochtendprogramma vond de Advieslijstvergadering van Afgevaardigden plaats. De advieslijst voor de Eerste Kamerverkiezingen is ongewijzigd vastgesteld.

Tijdens de 138^e Algemene Vergadering werden o.a. het voorstel “Informatievoorziening na coalitievorming” en “Procedure verkiezing voorzitter” aangenomen. Een volledig overzicht van de genomen besluiten is terug te vinden in onderstaande besluitenlijst.

Gedurende het middagprogramma werden de kandidaten voor de Eerste Kamer voorgesteld, werd met Klaas Dijkhoff vooruitgeblikt op de campagne voor de Provinciale Staten en de Waterschappen, en werd de veelbesproken V-Factor uitgereikt. Een bijzonder moment was de beëdiging van Neelie Kroes als erelid. Minister-president Mark Rutte sloot met zijn speech het congres af.

Hieronder vindt men de besluitenlijst van de 138^e Algemene Vergadering.

Besluitenlijst 138e Algemene Vergadering

Advieslijstvergadering van Afgevaardigden ten behoeve van de vaststelling van de advieslijst voor de Eerste Kamerverkiezingen 2015

1. Algemeen Secretaris S.J.A. (Stephanie) ter Borg opent de Advieslijstvergadering van Afgevaardigden op zaterdag 29 november om 10:00 uur.

2. De heer B.L.L. (Dick) van der Velde uit Goes, de heer J.J.F. (Friso) Versluijs uit Leiden en mevrouw B. (Bernadette) van der Wal uit Den Haag worden per acclamatie benoemd tot de stem- en notulencommissie.

3. De Algemeen Secretaris geeft een toelichting op de gevolgde procedure. Op 1 oktober 2014 heeft het Hoofdbestuur de concept advieslijst voor de Eerste Kamerverkiezingen gepubliceerd. Ledenvergaderingen van afdelingen hadden tot 14 november 2014 12:00 uur de mogelijkheid om amendementen in te dienen op de advieslijst.

4. Er zijn geen amendementen ingediend op de concept advieslijst. De advieslijst wordt per acclamatie vastgesteld.

Algemene Ledenvergadering

1. Partijvoorzitter J.M.H.J. (Henry) Keizer opent de 138e Algemene Ledenvergadering op zaterdag 29 november 2014 om 13:00 uur.
2. De heer B.L.L. (Dick) van der Velde uit Goes, de heer J.J.F. (Friso) Versluijs uit Leiden en mevrouw B. (Bernadette) van der Wal uit Den Haag worden per acclamatie benoemd tot de stem- en notulencommissie.
3. Het agendapunt inzake bespreken ingediende actuele moties vervalt als apart agendapunt. De ingediende moties worden behandeld bij de politieke verantwoording van de fracties.
4. Het Jaarplan 2015 wordt goedgekeurd.
5. De Begroting 2015 wordt goedgekeurd.
6. Het voorstel "Procedure verkiezing voorzitter" wordt goedgekeurd.
De indieners van de aangehouden motie (Eindhoven) houden de motie aan totdat de procedure is opgenomen in de statuten.
7. Het voorstel "Informatievoorziening na coalitievorming" wordt goedgekeurd.
8. Er zijn drie moties ingediend die door meer dan de vereiste tien leden zijn ondersteund. De moties hebben betrekking op de systematiek van afdrachten aan de Europese Unie en de daarmee samenhangende naheffing.
9. Motie 1:
Indieners stellen de ledenvergadering voor het volgende te besluiten:
De VVD in vergadering bijeen op 29 november te Amsterdam roept de VVD-fractie in de Tweede Kamer op het kabinet op te dragen om in Europees verband te pleiten voor een nieuwe afdrachtssystematiek.
De motie wordt aangenomen met 95% van de uitgebrachte stemmen.
10. Motie 2:
Indieners stellen de ledenvergadering voor het volgende te besluiten:
De VVD in vergadering bijeen op 29 november te Amsterdam roept de VVD-fractie in de Tweede Kamer op om het kabinet op te dragen de naheffing van de Europese Commissie, van zo'n 642 miljoen euro, niet te betalen.
De motie wordt verworpen met 77% van de uitgebrachte stemmen.
11. Motie 3:
Indieners stellen de ledenvergadering voor het volgende te besluiten:
De VVD in vergadering bijeen op 29 november te Amsterdam roept de VVD-fractie in de Tweede Kamer op om, als het kabinet de naheffing van de Europese Commissie van zo'n 642 miljoen euro betaalt, het kabinet op te dragen hiervoor eenmalig 642 miljoen extra te bezuinigen. De motie wordt verworpen met 76,9% van de uitgebrachte stemmen.

12. Mevrouw C.H.W. (Wieneke) Buurman en de heer C.A. (Christophe) van der Maat treden af als leden van het Hoofdbestuur.
13. De heer M.J.M. (Michiel) Krom uit Mijndrecht wordt per acclamatie benoemd tot lid van het Hoofdbestuur van de VVD, met de portefeuille Communicatie en Campagne.
14. Mevrouw N. (Neelie) Kroes wordt benoemd tot erelid van de VVD.
15. Partijvoorzitter J.M.H.J. (Henry) Keizer sluit de 138e Algemene Ledenvergadering om 15:30 uur.

HOOFDSTUK 5 – INHOUDELIJKE VERDIEPING

5.1 Partijraden

De Partijraad geeft adviezen aan de Algemene Vergadering, het Hoofdbestuur, de fracties in de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal en de VVD-leden in het Europees Parlement. De besturen van de Kamercentrales dragen kandidaten voor die door de ledenvergaderingen van de Kamercentrales worden benoemd. Naast deze stemgerechtigde leden zijn er enkele categorieën van adviserende leden, onder wie de ereleden, de VVD-leden in de Tweede en Eerste Kamer en het Europees Parlement en de voorzitters van de partijcommissies.

De Partijraden worden voorbereid door het Presidium. Dit Presidium bestaat uit enkele leden vanuit de Partijraad, aangevuld met een lid vanuit het Hoofdbestuur en een lid vanuit de Tweede Kamerfractie. Op 1 januari 2014 bestond het Presidium uit de volgende leden:

- Martijn van Gruijthuisen;
- Max Kerremans;
- Jan-Meinte Postma;
- Margreet van Wijk;
- Robert Reibestein (HB-lid);
- Mark Harbers (Tweede Kamerlid);

In april 2014 heeft Margreet van Wijk het Presidium verlaten. Haar plaats is op dit moment nog niet vervuld.

In 2014 vonden er drie bijeenkomsten van de Partijraad plaats.

1. Partijraad Arbeidsmigratie en integratie: ‘Meewerken is meedoen’, 29 maart 2014, Nijenrode Universiteit in Breukelen.

Op basis van het gelijknamige geschrift van de Teldersstichting hebben de Partijraadsleden gediscussieerd over o.a. integratie, vrij verkeer van personen en gelijke behandeling. Ook Afshin Ellian, Jeannette Baljeu en staatssecretaris Fred Teeven waren bij deze bijeenkomst aanwezig om inleidingen te verzorgen en hun mening te geven over deze onderwerpen.

2. Partijraad Miljoenennota, 27 september 2014, Carlton President Hotel in Utrecht/Maarsse.

Op zaterdag 27 september vond de jaarlijkse Partijraad over de Miljoenennota plaats. Eric Wiebes trapte af met een goed en duidelijk verhaal over de plannen van het Kabinet, met name op het gebied van het belastingstelsel. Vervolgens gingen de Partijraadsleden uit een om in kleine groepjes de begrotingen op de verschillende beleidsterreinen te bespreken. De uitkomsten van deze discussies werden vervolgens plenair teruggekoppeld en Halbe Zijlstra gaf namens de fractie een reactie op deze terugkoppelingen.

3. Partijraad Pensioenen en Zorg, 13 december 2014, Het Centraal Ketelhuis in Amersfoort.

De Partijraad over Pensioenen en Zorg was een bijzondere Partijraad, omdat deze samen met de Werkgroep Permanente Inhoudelijke Verdieping werd georganiseerd. Aan de hand van een positie op 'de liberale lijn' moesten de aanwezigen aangeven in hoeverre zij het eens waren met de stellingen. Na afloop van deze discussie bracht de minister van VWS, Edith Schippers, de aanwezigen nog op de hoogte van haar toekomstplannen op het gebied van de zorg.

5.2 Partijcommissies

De Partijcommissies bestaan uit netwerken van VVD-leden die zich per deelgebied bezighouden met het adviseren van gekozen VVD-politici, zowel op landelijk als lokaal niveau. Ook houden zij zich bezig met het organiseren van werkbezoeken en netwerkbijeenkomsten. Zij weten de aanwezige kennis en expertise van leden op een efficiënte en proactieve wijze voor de partij beschikbaar te maken. Daarbij maken zij gebruik van de beschikbare netwerken zowel binnen als buiten de partij.

In 2014 kende de VVD de volgende partijcommissies:

- Belastingen;
Voorzitter: Cees Nijman
Secretaris: Ramses van Toor
- Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties;
Voorzitter: Ina Adema
Secretaris: Raymond Kubben
- Buitenlandse zaken en Ontwikkelingssamenwerking;
Voorzitter: Edo Offerhaus
Secretaris: Roelien Kamminga
- Cultuur en Media;
Voorzitter: Pieter Heiliegiers
Secretaris: Tabitha Mann
- Defensie;
Voorzitter: Minze Beuving
Secretaris: Dieuwertje Kuijpers
- Economische zaken en Innovatie;
Voorzitter: Marcel van der Schaaff
Secretaris: Maarten van Hasselt
- Europese zaken;
Voorzitter: Ferdi de Lange
Secretaris: Caroline Nagtegaal
Jeroen Reijnen (tot 26-11-2014)
- Financiën;
Voorzitter: Hans Bruijn
Secretaris: Jelmer Dobbe
- Infrastructuur, Ruimte en Milieu;
Voorzitter: Willem Buunk
Secretaris: Dennis Hijkoop

- Onderwijs en Wetenschap;
Voorzitter: Fabienne Hendricks
Secretaris: Tara Kolk
- Pensioenen;
Voorzitter: Robert Akkerma
- Sociale zaken en Werkgelegenheid;
Voorzitter: Raymond Brood
Secretaris: Charlotte van der Welle/Jim Driesen
- Sport;
Voorzitter: Antoinette Laan
Secretaris: Hans van Zetten
- Veiligheid en Justitie;
Voorzitter: Sjef van Gennip
Secretaris: Bart Schmidt
- Volksgezondheid, Welzijn en Jeugd;
Voorzitter: Berend Stolk (tot 25-11-2014)
Frits Barneveld Binkhuysen (vanaf 25-11-2014)
Secretaris: Fred van Leeuwarden
- Wonen.
Voorzitter: Joost Möller
Secretaris: Daan Keij

5.3 De werkgroep Permanente Inhoudelijke Verdieping

Inleiding

De werkgroep Permanente Inhoudelijke Verdieping is in 2013 door het Hoofdbestuur opgericht. De werkgroep focust zich op een liberaal Nederland met als stip op de horizon 2030. Hiertoe heeft de werkgroep in 2014 zes clusters ingericht, welke hier elk op hun eigen onderwerp vorm aan geven.

Inrichting van de werkgroep

In het voorjaar van 2014 heeft de werkgroep de volgende zes clusters ingesteld: rechtsstaat en veiligheid, ontplooiing, gezondheid en welzijn, internationaal, sociale zekerheid en omgeving en fysiek. Deze clusters staan onder leiding van daarvoor aangestelde clusterleiders. De clusters worden bijgestaan door een lid uit de Tweede Kamer. De clusters zullen elk op hun terrein een inhoudelijk document opleveren ter inspiratie voor toekomstige verkiezingsprogramma's.

In 2014 bestond de werkgroep uit de volgende leden:

- Koen Petersen (voorzitter werkgroep);
- Robert Reibestein (Hoofdbestuur);
- Wieneke Buurman (Hoofdbestuur);
- Willem Bröcker (Eerste Kamer);
- Mark Harbers (Tweede Kamer);
- Fleur de Beaufort (Teldersstichting);
- Lennart Saleminck (Beleidsmedewerker Tweede Kamer);

- Ina Adema (clusterleider rechtsstaat en veiligheid);
- Koen Becking (clusterleider ontplooiing);
- David Ikkersheim (clusterleider gezondheid en welzijn);
- Pieter van de Stadt (clusterleider internationaal);
- Dennis Wiersma (clusterleider sociale zekerheid);
- Bert Wijbenga (clusterleider omgeving en fysiek).

Activiteiten

De werkgroep is in 2014 zeven keer bijeengekomen, waarbij twee keer tevens de betrokken Tweede Kamerleden aanwezig waren.

In maart 2014 is er een expertsessie georganiseerd met als thema “De grenzen van de nachtwakersstaat en de verantwoordelijkheid van de burger”. Als sprekers waren Kim Putters en Marcel Canoy aanwezig.

Tijdens het voorjaarscongres heeft de werkgroep een workshop verzorgd in het kader van de liberale lakmoestest. Aan de hand van een aantal stellingen werden de deelnemers onderworpen aan de liberale lakmoestest.

In december 2014 heeft de werkgroep, in samenwerking met het Presidium van de Partijraad, de Partijraad georganiseerd. Tijdens deze Partijraad werden de onderwerpen pensioenen en gezondheidszorg behandeld en waren Ringo Ossewaarde, Casper van Ewijk en Jaap Maljers aanwezig als sprekers. Tot slot heeft minister Edith Schippers haar toekomstplannen op het gebied van de zorg toegelicht.

In december 2014 een eerste bijeenkomst geweest met contactpersonen uit de Kamercentrales. Middels de contactpersonen wil de werkgroep de afstand tussen de werkgroep en de leden verkleinen.

HOOFDSTUK 6 – TOEKOMST VAN DE VVD-STRUCTUUR

De VVD werkt aan een liberaler Nederland. Dit bereiken wij door de macht en invloed van de VVD te vergroten. Daarvoor is het belangrijk dat de partij een stevige band onderhoudt met haar kiezers.

De laatste jaren is de veranderlijkheid onder kiezers (electorale volatiliteit) echter groot en het aantal VVD-leden neemt al jaren gestaag af. We moeten steeds meer moeite doen om raden, besturen en commissies te bemensen met enthousiaste en deskundige VVD-ers.

Het Hoofdbestuur wil hier verandering in aanbrengen en heeft zichzelf het doel gesteld om bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2017 drie miljoen kiezers, één miljoen vrienden en honderdduizend donateurs, waaronder veertigduizend leden, te hebben.

Het realiseren van deze doelstelling is onder andere afhankelijk van de wijze waarop de VVD zich organiseert. Anno 2015, is de VVD nog 'klassiek' georganiseerd: een vereniging met leden, meerdere hiërarchische lagen en een gecultiveerd systeem van commissies. De maatschappij is echter veranderd en heeft zich ontwikkeld tot een netwerkmaatschappij: een samenleving waarin een combinatie van sociale en medianetwerken de sociale infrastructuur en organisatievormt (Van Dijk, 1991). Sluit de organisatie inrichting van de VVD hier nog wel bij aan? Slagen we er met onze organisatie inrichting nog wel in om een stevige band op te bouwen met onze kiezers? Moeten we onze organisatie inrichting veranderen om ook in de toekomst te kunnen werken aan een liberaler Nederland? Zo ja, welke veranderingen moeten dan plaatsvinden?

Het Hoofdbestuur van de VVD is in juni 2014 het project Toekomst van de VVD-structuur gestart om antwoorden te vinden op deze vragen. Voor de uitvoer van het project is door het Hoofdbestuur een commissie ingesteld onder voorzitterschap van Arno Brok.

De commissie bestaat uit de volgende personen:

- Arno Brok (voorzitter)
- Rob Besseling
- Avine Fokkens
- Jan Huitema
- Marco van Kalleveen
- Max Kerremans
- Robert Reibestein
- Robert Vermeulen
- Barbara Visser
- Judith Tielen
- Lucie Wigboldus
- Aline Zwierstra
- Kartinie Martowiriono (projectmanager)

Het Hoofdbestuur heeft de commissie gevraagd een antwoord te formuleren op de volgende vraag:

Hoe moet de VVD er in de toekomst uitzien?

Deze vraag betreft zowel de functie als de organisatie van de partij. Door het hoofdbestuur zijn dan ook de volgende subvragen geformuleerd:

Wat is de functie van een politieke partij in de toekomst?

Op welke manier kan de VVD in de toekomst een brug slaan tussen de partij en haar kiezers?

Hoe ziet de organisatiestructuur van de VVD er in de toekomst uit rekening houdend met de functie van politieke partijen en het belang van de relatie met de kiezer?

De commissie wil belanghebbenden zo veel mogelijk bij het project betrekken. Daarom heeft de commissie twee enquêtes uitgezet: één onder leden en één onder afdelingsbestuurders. Daarnaast worden er landelijke bijeenkomsten georganiseerd, waarbij zowel VVD-leden als introducés welkom zijn. Bij het formuleren van aanbevelingen baseert de commissie zich verder op literatuuronderzoek, expert interviews en gesprekken met mensen van binnen en buiten de partij.

In het voorjaar van 2015 brengt de commissie verslag uit aan het Hoofdbestuur.

HOOFDSTUK 7 - NETWERKEN

7.1 Liberaal Publiek

Liberaal Publiek is het ambtenarennetwerk van de VVD. De missie van Liberaal Publiek is het ontwikkelen en ontmoeten van liberaal ambtelijk talent en het versterken van het netwerk van liberale ambtenaren met de VVD. Liberaal Publiek probeert dit te realiseren door:

- a. inzichtelijk te maken waar VVD ambtenaren zich bevinden,
- b. (VVD-)ambtenaren te verbinden met partijgenoten,
- c. kennisdeling en talentontwikkeling te bevorderen.

Het netwerk heeft in 2014 verschillende bijeenkomsten georganiseerd met externe sprekers, waaronder een bijeenkomst over de toekomst van krijgsmacht met de minister van Defensie, Jeanine Hennis-Plasschaert. Ook heeft het netwerk een eigen LinkedIn-pagina en verstuurt het netwerk regelmatig een nieuwsbrief naar geïnteresseerden.

7.2 Seniorennetwerk

Het Seniorennetwerk van de VVD is opgebouwd uit lokale en regionale seniorennetwerken. Deze organiseren lokaal of regionaal bijeenkomsten over thema's die voor senioren belangrijk zijn. Het seniorennetwerk wordt landelijk aangestuurd door een stuurgroep. Deze stuurgroep organiseert ook elk jaar het Seniorennetwerkcongres.

In 2014 vond dit congres plaats op vrijdag 12 september. Onder anderen Helma Lodders, Jeroen Van Wijngaarden, Ockje Tellegen, Betty de Boer, Sjoerd Potters en Bas van't Wout waren aanwezig om met de deelnemers in gesprek te gaan over onderwerpen die voor senioren belangrijk zijn. Ook houdt het netwerk zich bezig met:

- a. aandacht vragen voor en toetsen van politieke beleidsvelden als het gaat om zaken die voor senioren van belang zijn;
- b. inzetten van talenten van VVD-senioren in en buiten de partij;
- c. Klankbord en podium voor kennis en kunde ten behoeve van de partij.

7.3 Liberaal Vrouwennetwerk

Het Liberaal Vrouwennetwerk heeft de volgende doelstellingen:

- De versterking van de positie van de vrouwen;
- Vrouwen activeren voor politieke en/of andere functies;
- Een stimulerend en inspirerend netwerk zijn;
- Vrouwelijke kiezers aanspreken.

Om deze doelstellingen te bereiken heeft het Liberaal Vrouwennetwerk ook in 2014 weer verschillende bijeenkomsten georganiseerd. Zo zijn er bijvoorbeeld ter gelegenheid van Internationale Vrouwendag verschillende informele diners met leden en hun introducés georganiseerd.

In 2014 was het Liberaal Vrouwenennetwerk, in de persoon van Marijke Vos-Maan, voorzitter van het Politiek Vrouwenoverleg. Dat is een overleg van zes politieke partijen: PvdA, CDA, D66, Groen Links, CU en VVD.

7.4 VVD Young Professional

VVD Young Professional richt zich op jonge ambitieuze mensen die werken aan hun carrière en geïnteresseerd zijn in liberale politiek. Het is een netwerk voor Young professionals van de VVD en daarbuiten. Het netwerk is het verbindende element tussen de Young Professionals van de VVD enerzijds en VVD-stemmers anderzijds. Op deze manier probeert het netwerk deze belangrijke groep mensen te verbinden aan de VVD, om samen aan een liberaler Nederland te kunnen werken. In 2014 heeft het netwerk onder andere een bijeenkomst georganiseerd over de situatie in het Midden-Oosten, deze bijeenkomst vond plaats in de Arabic Lounge in Amsterdam.

7.5 Liberaal Maatschappelijk Middenveld

Het Liberaal netwerk Maatschappelijk Middenveld (LiMM) beoogt liberale professionals en bestuurders in het maatschappelijk middenveld met elkaar in contact te brengen. Het heeft een bestuur dat onder voorzitterschap staat van Bert Wijbenga van Nieuwenhuizen.

Het doel is om liberale verkleuring van mensen en beleid binnen het Nederlandse maatschappelijk middenveld tot stand te brengen. Het netwerk heeft in 2014 de grens van 300 leden gepasseerd en blijft groeien. Via de LiMM LinkedIn pagina blijft iedereen met elkaar in contact, maar er worden ook jaarlijks verschillende netwerkbijeenkomsten georganiseerd om elkaar fysiek te treffen en onderling te discussiëren.

In 2014 hebben de volgende bijeenkomsten plaatsgevonden:

- 10 februari 2014 vond de eerste bijeenkomst van 2014 plaats in Sociëteit de Witte, met Bruno Bruijns als spreker.
- 26 maart was LiMM te gast bij Sociëteit de Maas in Rotterdam, waar Cora van Nieuwenhuizen het netwerk bijpraatte over het maatschappelijk middenveld in Europa.
- 20 oktober vond er een bijeenkomst plaats bij Natuurmonumenten in Naarden, waar algemeen directeur Marc van den Tweel de ins en outs van zijn organisatie vertelde en waar vervolgens een zeer levendige discussie tussen de aanwezigen plaatsvond over de rol van liberalen in het maatschappelijk middenveld.

In 2014 heeft het LiMM een overzicht gemaakt van 50 maatschappelijk middenveld-organisaties waarvan zij het van belang vinden dat hier liberalen een rol in bestuur of toezicht hebben. Dit overzicht is (deels) gevuld met bestaande namen van bestuur en toezicht, rooster van aftreden (indien bekend) en wel/geen lid van de VVD (indien bekend). Vanuit het LiMM zijn tevens diverse personen bij de Permanente Scoutings Commissie aanbevolen. Dit heeft inmiddels tot gesprekken geleid (de PSC kan op deze manier – samen met ons – hun werkgebied verbreden). Er is tevens verbinding gezocht met de Kamercentrales zodat het belang van het maatschappelijk middenveld ook regionaal verspreid wordt.

HOOFDSTUK 8 – COMMUNICATIE & CAMPAGNE

De communicatieactiviteiten in 2014 hebben voor het grootste gedeelte in het teken gestaan van de Gemeenteraadsverkiezingen, de Europese Parlementsverkiezingen en de herindelingsverkiezingen in zes gemeenten. Daarnaast is na de zomer gestart met de voorbereidingen voor de Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen van maart 2015. Daarnaast is de interne communicatie onder de loep genomen en zijn er aanpassingen gedaan aan de interne communicatiemiddelen.

8.1 Gemeenteraadsverkiezingen

Op 19 maart vonden de Gemeenteraadsverkiezingen plaats. Tijdens de campagne voor deze verkiezingen zijn VVD-bewindspersonen in totaal 208 keer op bezoek geweest bij afdelingen om daar de campagne te ondersteunen en in de lokale en regionale media het belang van de verkiezingen uit te leggen. Fractievoorzitter van de VVD-Tweede Kamerfractie Halbe Zijlstra is in een aantal verkiezingsdebatten op tv te zien geweest en Mark Rutte in een aantal kranteninterviews en tv-programma's. Daarnaast is er een intensieve marketingcampagne gevoerd via het internet, billboards en tv- en radiospotjes. De VVD behaalde totaal 816.967 stemmen. Dit stond voor 12,21 % van de stemmen, 1098 zetels en 12,99 % van de zetels.

	2014 aantal stemmen	2014 % van de stemmen
VVD	816.967	12,21 %
CDA	965.748	14,43 %
D66	807.179	12,06 %
PvdA	685.735	10,25 %
Lokale partijen	1.858.034	27,77 %

8.2 Europese Parlementsverkiezingen

Op 22 mei vonden de Europese Parlementsverkiezingen plaats. Hierbij worden de Nederlandse leden van het parlement gekozen. Onder aanvoering van lijsttrekker Hans van Baalen is hier intensief campagne voor gevoerd. Bewindspersonen, Tweede Kamerleden en kandidaten op de Europese lijst zijn veelvuldig het land in geweest om afdelingen bij hun campagne te ondersteunen, en zijn regelmatig in de media te zien geweest. Hans van Baalen heeft deelgenomen aan een aantal tv-debatten en is veelvuldig in de media geweest. Daarnaast is er een intensieve internetcampagne gevoerd om de VVD-standpunten voor het voetlicht te krijgen.

De VVD behaalde in totaal 571.176 stemmen. Dit was 12,02 % van het totaal en goed voor 3 zetels.

	2014 aantal stemmen	2014 % van de stemmen
VVD	571.176	12,02 %
D66	735.825	15,48 %
CDA	721.766	15,18 %
PVV	633.114	13,32 %
SP	458.079	9,64 %

8.3 Herindelingsverkiezingen

Op 19 november vonden in de gemeenten 's-Hertogenbosch, Oss, Alkmaar, Nissewaard, Groesbeek en Krimpenerwaard Gemeenteraadsverkiezingen plaats. Hiervoor is door de afdelingen in de gemeenten campagne gevoerd, daarbij ondersteund door het campagneteam in Den Haag. VVD-bewindspersonen en Tweede Kamerleden hebben bezoeken gebracht aan de gemeenten om de lokale afdelingen te ondersteunen bij hun campagnes.

De uitslag was als volgt:

	VVD	PvdA	CDA	D66	GroenLinks
Alkmaar	11,7 %	13,9 %	11,6 %	10,8 %	10,4 %
Groesbeek	5,19 %	8,26 %	14,16 %	5,2 %	7,72 %
Nissewaard	11,6 %	11,9 %	8,3 %	5,2 %	1,8 %
Krimpenerwaard	13,44 %	11,32 %	11,05 %	7,23 %	-
Den Bosch	12,4 %	8,5 %	11,6 %	12,9 %	7,3 %
Oss	9,31 %	5,01 %	17,79 %	6,9 %	2,84 %

8.4 Landelijk PR-commissie (LPC)

Elk Kamercentraalbestuur heeft een lid dat verantwoordelijk is voor de portefeuille PR-activiteiten en permanente campagne. Deze PR-vertegenwoordigers hebben zitting in de Landelijke PR-Commissie (LPC)

Voorzitter van de commissie is hoofdbestuurslid Communicatie en Campagne Michiel Krom. In de commissie zitten ook een voorlichter van de partij en vertegenwoordigers van het Algemeen Secretariaat. De LPC is in 2014 tweemaal bij elkaar geweest. De tweede bijeenkomst is een brainstorm geweest over de rol van de LPC in de toekomst. Hier zal in 2015 een vervolg aan worden gegeven.

8.5 Liber

Ook in 2014 zijn de ledenbladen Liber en P&G weer acht keer verschenen. Sinds de zevende editie van Liber heeft het blad een drastische transformatie ondergaan. Het is nu een echt ledenmagazine geworden, op tijdschriftformaat met vaste rubrieken. De reacties op de nieuwe versie van het blad zijn goed, de redactie mocht via de email van haar lezers vele complimenten ontvangen.

Het blad voor VVD-bestuurders, P&G, ligt op dit moment onder de loep. Ook daar wil de redactie een verbeterslag maken. Brainstormsessies zijn gaande en binnenkort gaat de redactie via een enquête aan de lezers vragen wat zij graag in hun blad willen lezen.

8.6 Website en sociale media

VVD.nl was in 2014 een belangrijk communicatiekanaal in de campagnes voor de Gemeenteraadsverkiezingen en de Europese Parlementsverkiezingen. Voor de gemeenteraadscampagne werd een speciale interactieve kaart ontwikkeld, waarmee bezoekers snel en eenvoudig de belangrijkste informatie over de VVD in hun woonplaats konden vinden.

In de Europese verkiezingscampagne lag de nadruk, anders dan bij voorgaande campagnes, op twee specifieke opgaven: met de kritische geïnteresseerde (jongere) kiezers wilden we nadrukkelijk in gesprek, terwijl we de bredere groep van tamelijk ongeïnteresseerde kiezers vooral met korte, duidelijke boodschappen wilden bereiken. Omdat beide opgaven zich niet goed binnen één online platform laten combineren, hebben we gescheiden kanalen gebruikt. Op VVD.nl werd het 'Europablog' geïntroduceerd, waarin met regelmaat blogs werden gepubliceerd. In elk blog stond een kritische vraag centraal. Met name de blog over 'de duizend Euro' behaalde een groot bereik en slaagde er goed in om de aandacht naar dit platform toe te trekken.

Daarnaast ontwikkelde ons reclamebureau XXS de website 'Wat werkt voor Nederland'. Hierop stond korte, duidelijke informatie over onze belangrijkste standpunten. Bezoekers werden door een reeks memes, die we verspreidden via onze social media-kanalen, naar de website toegetrokken.

Ten slotte werd in 2014 gestart met een nauwere samenwerking tussen partij en fractie op het gebied van online communicatie. Met een nieuw gezamenlijk team, dat haar werkzaamheden begin 2015 start, wordt uitvoering gegeven aan het verbeteren van onze eigen kanalen, het maken van meer en betere content en een modernere werkwijze voor 'webcare' en 'engagement'.

8.7 Lokale websites

De lokale websites, die we al sinds 2005 in samenwerking met Zoranet uit Zwolle aanbieden, werden ten tijde van de gemeenteraadsverkiezingen door zo'n 270 afdelingen gebruikt. In het najaar is besloten om werk te maken van een alternatief voor de huidige websites. Hiervoor zijn we een samenwerking aangegaan met US Media uit Amsterdam, de leverancier van VVD.nl. Naar verwachting wordt dit project medio 2015 afgerond.

8.8 Thorbeckeweb

De digitale nieuwsbrief Thorbeckeweb wordt buiten recessen wekelijks op vrijdag verstuurd naar ruim 17.000 abonnees. In 2014 verschenen er 33 reguliere Thorbeckewebs. Daarnaast waren er twee extra edities, vanwege de gemeenteraadsverkiezingen en het vertrek van staatssecretaris Weekers. Ook in 2014 is de vormgeving en inhoud doorontwikkeld. In het kader van het nieuwe interne communicatieplan is het Thorbeckeweb inhoudelijker gemaakt en bevat het vaker achtergrondartikelen, om zo de leden de informatie en argumenten te geven om een goede ambassadeur van de partij te zijn.

8.9 Campagnenieuwsbrief

De campagnenieuwsbrief is het vaste communicatiemiddel tussen het landelijke campagneteam en de lokale campagneteams. In 2014 werden er negen nieuwsbrieven in het kader van de gemeenteraadsverkiezingen verstuurd, zeven in het kader van de Europese Parlementsverkiezingen en aan het eind van het jaar zes in het kader van de Provinciale Statenverkiezingen in 2015.

HOOFDSTUK 9 - TALENTMANAGEMENT

9.1 Algemeen

Scouten, begeleiden en het matchen van talent zijn speerpunten die Talentmanagement het afgelopen jaar verder heeft geprofessionaliseerd en geoptimaliseerd. Met het juiste talent aan boord kan de VVD rekenen op voldoende slagkracht om haar doelstellingen nu en in de toekomst te blijven behalen. Het afgelopen jaar heeft voor VVD Talentmanagement voornamelijk in het teken gestaan van de kandidaatstelling Eerste Kamer, talent nog beter in beeld te krijgen en talentontwikkeling.

Het enthousiasme van leden om zich in te zetten voor de partij blijft groot. In 2014 hebben veel gesprekken plaatsgevonden, zowel door de Permanente Scoutingscommissie (PSC) als Pieter Litjens, voormalig burgemeesterslobbyist Tweede Kamer, en de nieuwe burgemeesterslobbyist Roald van der Linde.

9.2 Het scouten van talent

Het scouten (en ontwikkelen) van talent, en het bij elkaar brengen van vraag en aanbod, is onverminderd doorgegaan zodat de VVD kan blijven buigen op kwalitatief goede kandidaten voor de verschillende gremia zoals het openbaar bestuur en volksvertegenwoordigende functies. In 2014 is er tevens extra gefocust op talent uit het maatschappelijk middenveld.

Regionale Scoutingscommissies

Vele Kamercentrales hebben, of werken aan de oprichting van, een Regionale Scoutingscommissie (RSC). Eind 2014 zijn de RSC's wederom uitgenodigd door vicevoorzitter Jeannette Baljeu en Talentmanagement voor een gezamenlijke bijeenkomst om richtlijnen te bespreken, 'best practices' etc. met elkaar te delen en de verbinding met de PSC te versterken.

Bijeenkomsten landelijke Permanente Scoutingscommissie (PSC)

De PSC spreekt gewoonlijk eenmaal per maand kandidaten. Deze gesprekken vinden hoofdzakelijk plaats in Amsterdam. In 2014 hebben in totaal 10 PSC-bijeenkomsten plaatsgevonden; 8 regulier en 2 bijeenkomsten in het teken van kandidaatstelling Eerste Kamer. Met betrekking tot de kandidaatstelling Eerste Kamer is gesproken met 83 personen.

Naast de maandelijkse gesprekken worden ook personen met een groot maatschappelijk CV actief genodigd voor een 'kennismakingsgesprek'. Talenten met meerdere ambities (relevant voor zowel PSC als de burgemeesterslobbyist) krijgen een gecombineerd gesprek aangeboden. Er is daarnaast extra aandacht gekomen voor kandidaten uit het maatschappelijk middenveld en leden die ambitie hebben om in het maatschappelijk middenveld actief te worden.

HB en Commissieleden PSC 2014

Het Hoofdbestuur van de VVD heeft in 2014 diverse wisselingen gekend. De nieuwe vicevoorzitter, Jeannette Baljeu, is het HB-lid dat verantwoordelijk is voor Talentmanagement en heeft PSC in portefeuille.

In 2014 is de PSC versterkt met één nieuw lid en heeft één lid de commissie verlaten. Hieronder staat vermeld wie in 2014 (of een deel daarvan) zitting had in de commissie:

- De heer drs. P.J.H.M. (Paul) Luijten (voorzitter)
- Mevrouw I.R. mr. (Ina) Adema
- De heer J.N.J. (Hans) van den Broek
- Mevrouw P.W. (Paulien) Geerdink
- De heer T.H.J. (Tjibbe) Joustra
- De heer mr. R.G.D. (Ralf) Knegtman
- De heer J.W. (Johan) Remkes (sinds juni 2014)
- Mevrouw E. (Elisabeth) Tuijnman
- De heer drs. E.J.M. (Eric) Wetzels
- De heer drs. L.J. (Ludo) Wijngaarden (teruggetrokken)

9.3 Het ontwikkelen van talent

VVD-Talentmanagement en de Haya van Somerenstichting werken nauw samen. De samenwerking komt tot uiting bij de voordrachten en selectie van kandidaten voor landelijke trainingsprogramma's (Kader- en Topkadertraining) en bij het vaststellen van beoordelingen en ontwikkeladviezen. Talenten die opvallen in de programma's van 'De Haya' worden op hun beurt doorgeleid naar de PSC of Regionale Scoutingscommissie. Hiermee is de wisselwerking tussen Talentmanagement en 'De Haya' optimaal.

Liberale Loopbanen

In 2014 is wederom de workshop Liberale Loopbanen georganiseerd (november). Deze workshop is bedoeld voor leden met ruime politiek-bestuurlijke ervaring die een nieuwe stap in hun carrière onderzoeken. Totaal hebben 23 deelnemers deelgenomen. Liberale Loopbanen wordt verzorgd door het team bestaande uit: Mark Harbers (Tweede Kamer), Frans Gosses (voormalig lid PSC), Bruno Bruins (voormalig staatssecretaris) en Hans van den Broek (lid PSC).

9.4 De match tussen vraag en aanbod

VVD Talentmanagement is gericht op een optimale inzet van kennis en kunde in en voor de partij. De VVD streeft er verder naar om Nederland liberaler te maken. Er wordt dan ook continue gewerkt om het liberale geluid in het maatschappelijke middenveld (onderwijsinstellingen, ziekenhuizen, woningbouwcoöperaties etc.) en het lokaal bestuur te vergroten. Talentmanagement faciliteert bij het scouten en plaatsen van talent binnen en buiten de partij. Ook in 2014 is hieraan veel aandacht besteed. De PSC heeft met name een adviserende rol bij de invulling van voor de VVD relevante vacatures.

Database

In 2014 is de database SRCH volledig in werking getreden met het verkrijgen van een rechtstreekse verbinding met de ledenadministratie (NAW-gegevens) van de VVD. Hiermee kunnen kandidaten gekoppeld worden aan vacatures. Er is het afgelopen jaar hard gewerkt op up-to-date informatie in het systeem te krijgen, zodat vraag en aanbod nog beter kunnen worden afgestemd.

HOOFDSTUK 10 – OPLEIDING & TRAINING

10.1 Speerpunten van het beleid

De Doorlopende Leerlijn

De grootste verandering voor 2014 is een logischere opbouw van de VVD-opleidingstrajecten; een doorlopende leerlijn voor VVD-Leden.

De Haya-stuurgroep heeft aangegeven een doorlopende leerlijn in een omgekeerde piramide te ambiëren, een zogenoemde “trechter”. Het doel is om een breed aanbod te creëren aan de bovenkant voor alle leden en om afhankelijk van competenties en ambities een curriculum aan te bieden.

Jacco Heemskerk heeft als voorzitter van de werkgroep ‘De Doorlopende Leerlijn’ aanbevelingen gepresenteerd aan de Haya-stuurgroep om tot dit “trechter”-model te komen. De werkgroep bestaat uit de volgende leden: Jacco Heemskerk, Hans van den Broek (stuurgroep), Nanda Kelly (stuurgroep), Raymond Kubben (LCO Brabant), Erik Struijlaart (LCO NHN) en Bram Harmsma (LCO Overijssel). De aanbevelingen spitsen zich vooral toe op de positionering en inhoud van de Kadertraining en de Regionale Masterclass. De ambitie is de veranderingen in 2016 te hebben doorgevoerd.

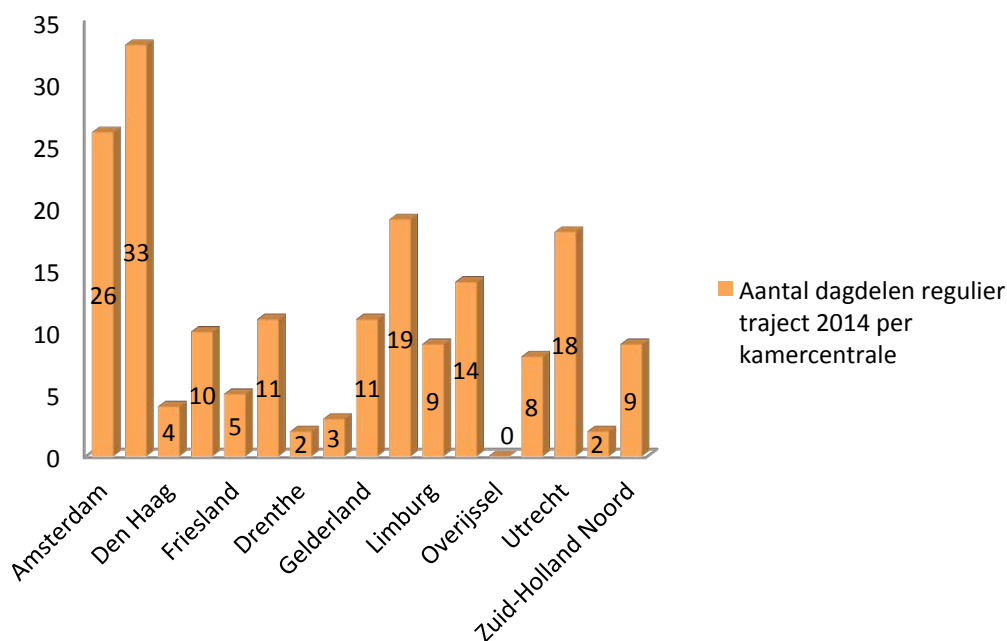
10.2 Regulier aanbod

Statistieken trainingen

Het opleiden van (potentiële) bestuurders en volksvertegenwoordigers blijft een belangrijke basis voor alle opleidings- en trainingsactiviteiten. In 2014 zijn in totaal 136 trainingen georganiseerd met een totaal van 184 dagdelen.

In het volgend overzicht worden het aantal dagdelen binnen het regulier traject per Kamercentrale (KC) vermeld die zijn georganiseerd in 2014 met ondersteuning van de Haya van Somerenstichting.

Aantal dagdelen regulier traject 2014 per kamercentrale

De grootste 'trainingsorganisator' van het afgelopen jaar is de KC Brabant met 33 dagdelen. Wel dient rekening gehouden te worden met het feit dat niet alleen de KC maar ook de afdelingsbesturen aanvragen verzorgen.

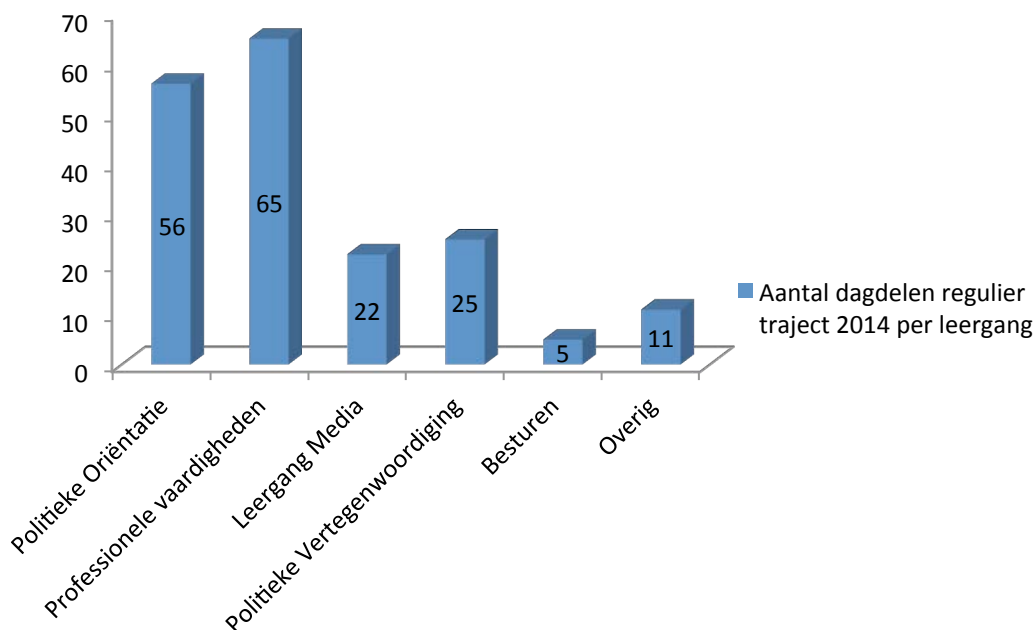
De leergangen

De trainingen uit de leergangen Politieke Oriëntatie en Professionele Vaardigheden werden veelvuldig aangevraagd.

De top 3 van meest aangevraagde trainingen ziet er als volgt uit:

- 1: Training 'Liberale Kernwaarden' is in totaal vijftien keer aangevraagd.
- 2: Training 'Debat I' is in totaal dertien keer aangevraagd.
- 3: Training 'De VVD Partij & Politiek' is in totaal tien keer aangevraagd.

Aantal dagdelen regulier traject 2014 per leergang

10.3 Vernieuwen materiaal

Het trainingsmateriaal van de leergang Politieke Oriëntatie is in 2014 vernieuwd. De huidige acht modules zijn teruggebracht naar drie modules. Het nieuwe materiaal bestaat uit een draaiboek, een handleiding voor de trainers en hand-outs voor de deelnemers.

10.4 Haya-dag

Zaterdag 4 oktober 2014 vond de jaarlijkse Haya-dag plaats met 43 trainers in Hotel en Conferentiecentrum Woudschoten in Zeist, voor het eerst een coproductie met Internationaal. De Haya-dag stond in het teken van het trainen van de Haya-trainers op het gebied van trainingsvaardigheden onder leiding van Michiel Krom en Bas Mouton. In totaal zijn zes workshops aangeboden, ook Jeannette Baljeu heeft hier haar medewerking aan verleend.

10.5 Regionale Masterclasses

Met de Regionale Masterclasses (RMC) wordt beoogd op regionaal niveau een training aan te bieden (verdeeld over tien bijeenkomsten) die kennis en vaardigheden integreert. Om de Kamercentrales te stimuleren in de toekomst een dergelijke training te organiseren is een 'Blauwdruk Regionale Masterclass' beschikbaar waarin van A tot Z de organisatie staat omschreven. De Kamercentrales zijn belast met de organisatie van de RMC en worden jaarlijks door de Haya genodigd om de ontwikkelingen in de programma's en organisatie gezamenlijk te bespreken.

De volgende Kamercentrales organiseerden in 2014 een RMC:

Amsterdam

Den Haag (2014-2015)

Brabant (2013-2014)

Drenthe en Groningen (2013-2014)

Dordrecht (2014-2015)

Gelderland
Limburg (2013-2014)
Noord Holland Noord (2013-2014)
Overijssel
Utrecht
Zeeland
Zuid-Holland Noord (2014-2015)

10.6 Kadertraining

De Kadertraining 2014 vond plaats op vier zaterdagen. De doelstelling was het aanbieden van een kwalitatief goede training, waar (aankomende) kaderleden zowel inhoudelijk als in vaardigheden getraind worden door gecertificeerde Haya-trainers.

Het aantal beschikbare plaatsen was beperkt, dus hanteerde de Haya een selectieprocedure. Voor een trainingsplaats moest een deelnemer actief zijn binnen de VVD of JOVD en een aantal basis trainingen gevolgd hebben, tevens werd een motivatiebrief en een (liberaal) artikel gevraagd. Er waren 94 aanmeldingen binnengekomen en op basis van de selectiecriteria zijn 75 deelnemers toegelaten. Ook in 2014 waren Tweede Kamerleden betrokken bij de Kadertraining als beoordelaar tijdens het middagprogramma. Mark Harbers was de voorzitter van de Kadertraining.

Deelnemers met Mark Rutte bij Kadertraining 2014

10.7 Topkadertraining

Deelnemers aan de Topkadertraining werden geselecteerd uit de deelnemersgroep van de Kadertraining, voordrachten vanuit de Regionale Masterclasses en voordrachten van de Permanente Scoutingscommissie. Uiteindelijk namen 24 personen deel.

Het opleidingstraject bestond uit drie weekenden in Bilderberghotel Wolfheze in Wolfheze en is gewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren. Reden daarvoor was om door middel van twee nieuwe onderdelen, namelijk Liberale Loopbanen en Lumina Assessment, meer inzicht te krijgen in ambities, kwaliteiten en valkuilen.

De deelnemers zijn door die nieuwe onderdelen al in een vroeg stadium van de Topkadertraining een hechtere groep geworden. Deze opzet wordt in 2015 voortgezet.

10.8 Haya Online

Op Haya Online vertellen VVD-leden en VVD-prominenten in het kort over een bepaald onderwerp of thema. Haya Online biedt een goede voorbereiding voor mensen die trainingen gaan volgen en vormt een gedegen naslagwerk voor mensen die trainingen al hebben gevolgd. In 2014 is een werkgroep aan het werk gesteld die in 2015 adviezen kan leveren over een andere invulling van het online trainingsaanbod.

10.9 De Lat Ligt Hoger Provinciale Staten/Waterschappen (PS/WS)

In 2014 is voor de Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezing van 2015 het programma 'De Lat Ligt Hoger PS/WS' uitgerold. Dit programma had als doel kandidaat Statenleden en waterschapskandidaten goed beslagen ten ijs te laten komen voor en na de verkiezingen van 18 maart 2015. Het programma bestond uit vier onderdelen; De Winnende Lijst, De Collegetour, PC Collegetour Clinic en de Stem-op-Mij.

De Winnende Lijst

De Lat Ligt Hoger werd gestart met de bijeenkomst De Winnende Lijst op 25 januari 2014 voor de voorzitters van de Kamercentrales. Tijdens deze bijeenkomst werden handvatten geleverd om tot een succesvolle kandidatenlijst te komen.

De Collegetour Provinciale Staten

Op 6 september 2014 vervolgde het programma De Lat Ligt Hoger met het tweede onderdeel, genaamd De Collegetour. Dit onderdeel speciaal voor (aankomende) Statenleden werd een groot succes. Ruim 220 deelnemers deden aan deze training mee. De presentatie van deze dag was in handen van Europarlementariër Cora van Nieuwenhuizen en Haya-trainer Kamran Ullah. Men kreeg tijdens 'De Collegetour' handvatten geboden om na te gaan wat een plek in de Staten inhoudt en wat van een Statenlid wordt verwacht. Voorzitter van de Tweede Kamerfractie Halbe Zijlstra gaf samen met Marco van Kalleveen richting aan het onderdeel 'Het Liberaal Kompas', waarbij werd ingegaan op de kernwaarden en de visie van de VVD.

Ook 'De Kern' van de Provinciale Staten kwam tijdens het programma aan de orde. In dit onderdeel werd de werking uitgelegd in de Provinciale Staten, formeel en informeel. Dit onderdeel werd gepresenteerd door Remco van Lunteren en Paulien Geerdink. Tot slot ging Hans van den Broek in gesprek met Mark Rutte en Jeanine Hennis over de drijfveren en leermomenten in de politiek.

Aan De Collegetour werd enthousiast meegewerkt door de leden van de Eerste- en Tweedekamer die onder andere het trainingsonderdeel 'De Pitch' verzorgden. Tijdens dit onderdeel kregen de deelnemers de mogelijkheid een pitch te houden, waar twee vragen centraal stonden: "Waarom ga ik op voor de lijst?" en "Wat heb ik over vier jaar bereikt?" Uiteindelijk werden er uit de pitches, die werden begeleid door Tweede Kamerleden, vijf winnaars geselecteerd die de pitch van 30 seconden nogmaals plenair mochten geven. De winnaars hebben een coachingstraject tot de verkiezingen voor 2015 aangeboden gekregen.

Mark Rutte en Jeanine Hennis tijdens Collegetour Provinciale Staten

De Collegetour Waterschappen

Omdat de onderdelen van het programma De Lat Ligt Hoger tevens voor de kandidaten voor de Waterschapsverkiezingen waren, is er speciaal voor de doelgroep Waterschappen een aparte verkorte (1 dagdeel) Collegetour georganiseerd. Dit vond plaats tijdens het congres van de VVD-bestuurdersvereniging op 7 november 2014. Ruim 90 deelnemers deden aan deze training mee. De presentatie van deze dag was in handen van Tanja Klip-Martin, dijkgraaf van het nieuwe Waterschap Vallei en Veluwe en lid van de VVD-bestuurdersvereniging. Het onderdeel 'Wat wil je bereikt hebben over 10 jaar?' werd enthousiast gepresenteerd door de voorzitter Waterschap Roer en Overmaas Jan Schrijen. Het onderdeel Waterschapssimulatie waarbij een interactieve case werd voorgehouden over het werk van het Waterschap werd gepresenteerd door Eva Eigenhuijsen en Huub Hieltjes. Tot slot ging de presentator het onderdeel in gesprek met Albert Vermüe (algemeen directeur van de Unie van Waterschappen) en Ina Adema (burgemeester Veghel) waarin de bestuurlijke en politieke kanten van de Waterschappen werden belicht.

Deelnemers aan de Colleetour Waterschappen op 7 november 2014 in Lunteren

De Provincie Centrale Colleetour Clinic

De Provincie Centrale Colleetour Clinic ging door middel van een simulatie (case) dieper in op de werkwijze en de spelregels van de Staten. Hieraan namen 414 kandidaten deel. Diverse trainers en experts van de Haya zijn hiervoor als trainer ingezet.

De Stem-op-Mij/get-out-the-vote

Het vierde onderdeel in het programma is de Stem-op-Mij. Deze wordt georganiseerd in het voorjaar 2015. Voor de gelegenheid is het bekende programma van Stem-op-Mij aangevuld met een canvastraining.

10.10 Stuurgroep Opleiding en Training

De stuurgroep Opleiding & Training is in 2014 vijf keer bijeengekomen. De belangrijkste onderwerpen van bespreking waren: jaarplan en begroting van de Haya, De Doorlopende Leerlijn, Provinciale Statenverkiezingen 2015 (De Lat Ligt Hoger), Kadertraining, Train de (nieuwe) Trainer / Haya dag, vernieuwd trainingsmateriaal en het meerjarenplan van de Haya van Somerenstichting.

De samenstelling van de stuurgroep was in 2014 als volgt: Marianne Schuurmans-Wijdeven (voorzitter), Hans van den Broek, Nanda Kelly, Jan-Paul van Staalduinen en Lennart Salemink. Tanja Klip (Bestuurdersvereniging) en Mark Harbers (Tweede Kamer) zijn als adviseurs toegevoegd. Ondersteuning vanuit het Algemeen Secretariaat vond plaats door Nelleke van Houwelingen en Ronald de Rooij.

10.11 Landelijke Commissie Opleidingen (LCO)

Ieder Kamercentraalbestuur heeft een LCO'er (opleidingsfunctionaris). De 17 LCO'ers adviseren periodiek (tijdens LCO-vergaderingen) het hoofdbestuurslid Opleiding en Training en de stuurgroepleden van de Haya van Somerenstichting. In 2014 hebben twee LCO-vergaderingen plaatsgevonden, op 12 april en op 22 oktober.

10.12 Samenwerking Bestuurdersvereniging – Haya van Somerenstichting Themadagen

De Haya werkt al vele jaren nauw samen met de VVD Bestuurdersvereniging. In 2014 was direct na de Gemeenteraadsverkiezingen het plan ontwikkeld om de nieuwe gemeenteraadsleden, fractievoorzitters en wethouders een trainingsdag aan te bieden ter voorbereiding op de werkzaamheden voor de komende vier jaar. Dat resulteerde in 2014 in een dag voor gemeenteraadsleden, Raad en Daad, op 28 juni en een Wethouders-Fractievoorzittersdag op 13 september.

Raad en Daad

Dit nieuwe programma bestond uit de onderdelen: Het Liberaal Kompas, een netwerklunch, interactieve cases vanuit de praktijk en een workshop 'dilemma's'. In totaal hebben 94 raadsleden deelgenomen aan het programma.

Wethouders- en Fractievoorzittersdag

Dit programma bevatte dezelfde onderdelen als 'Raad en Daad', maar dan toegespitst op de taken en werkzaamheden van wethouders en fractievoorzitters. 121 personen hebben deelgenomen aan deze dag.

10.13 Studio VVD

Na de succesvol afgeronde pilot in 2013, heeft het Hoofdbestuur samen met de organisatoren en bedenkers besloten dit in 2014 een vervolg te geven. Na het zomerreces is de tweede editie gestart met 16 deelnemers. Deze deelnemers zijn geselecteerd uit een open inschrijving door een commissie bestaande uit de organisatoren, lid Permanente Scoutingscommissie en VVD Talentmanagement.

10.14 Dilemma's

In 2013 is een training dilemma's ontwikkeld op verzoek van het Hoofdbestuur naar aanleiding van de Algemene Ledenvergadering in juni 2013. In 2014 is deze training verwerkt in diverse opleidingstrajecten van de Haya van Somerenstichting zoals de Kadertraining, Raad & Daad en de Wethouders- en Fractievoorzittersdag. De training is ook door lokale afdelingen als module bij de Haya aan te vragen.

HOOFDSTUK 11 – INTERNATIONALE ZAKEN

De VVD is in het jaar 2014 op verschillende internationale terreinen actief geweest. Daarbij zijn in binnen- en buitenland diverse activiteiten ontplooid. De belangrijkste doelstelling van internationale zaken is het goed onderhouden en versterken van de relaties met liberale zusterpartijen en een bijdrage leveren aan de democratisering van buurstaten van de Europese Unie. VVD Internationaal heeft in 2014 de VVD wereldwijd op de kaart gezet met het Liberal International Congres in Rotterdam. Naast de actieve inzet in de Alliance of Liberals and Democrats for Europe Group (ALDE-Groep), de Europese koepelpartij van liberale partijen en Liberal International (LI), de wereldwijde koepelpartij van liberalen, heeft de VVD door haar lange staat van dienst in het samenwerkingsprogramma MATRA een sterk Europees en mondiaal netwerk ontwikkeld.

Jock Geselschap is sinds 2013 de Internationaal Secretaris. Als Internationaal Secretaris is Geselschap vanuit het hoofdbestuur verantwoordelijk voor de taken van VVD Internationaal. Nanning Mol is actief als hoofd verenigingszaken bij de VVD, waaronder ook Internationale zaken valt. Wouter Schroer en Friso Rip gaven in 2014 wederom invulling aan het MATRA-programma en onderhielden contacten met de ALDE-groep en LI. VVD Internationaal heeft in 2014 stagiairs aangenomen om extra slagkracht te hebben gedurende een drukke periode en een opleidingscomponent te bieden voor studenten. Alisa Heaver en Jan-Jaap Sas hebben in de eerste helft van 2014 stage gelopen, en Madelon Smit ondersteunde VVD Internationaal vanaf september. VVD Internationaal zal dit stagebeleid voortzetten.

Naast de internationale activiteiten heeft VVD Internationaal zich nationaal ingezet voor meningsvorming binnen de partij op het gebied van internationale samenwerking en ontwikkelingssamenwerking.

11.1 MATRA

Sinds 1994 neemt de VVD deel aan het MATRA-programma. Dit programma richt zich op capaciteitsopbouw van liberale zusterpartijen in de buurstaten van de Europese Unie door middel van trainingen en kennisoverdracht. Het programma wordt gefinancierd door het ministerie van Buitenlandse Zaken. Door het MATRA-programma kan de VVD met liberale partijen samenwerken in verschillende landen. In 2014 is de VVD in de volgende landen actief geweest: Armenië, Azerbeidzjan, Wit-Rusland, Bosnië en Herzegovina, Georgië, Kosovo, Kroatië, Macedonië, Moldavië, Montenegro, Servië en Turkije. Ook is VVD Internationaal door middel van het MATRA-Zuid-programma actief geweest in Tunesië, Jordanië, Egypte, Libanon en Marokko.

Het vraaggestuurde karakter van de samenwerking is van doorslaggevend belang. Elke partner is zelf verantwoordelijk voor de samenwerking door middel van het indienen van aanvragen voor projecten. Een grote kracht van dit programma is dat de overdracht van kennis en ervaring in een aantal door de VVD georganiseerde sessies plaatsvindt en dat de partner de opgedane kennis en ervaring zelf verder onder haar eigen kader verspreidt. In 2014 heeft VVD Internationaal een kleine veertig projecten uitgevoerd in bovenstaande landen. Het afgelopen jaar hebben wij de focus in nog grotere mate proberen te verleggen van kwantiteit naar kwaliteit.

Dankzij de inzet van een groot aantal vrijwilligers, heeft VVD Internationaal via trainingen en seminars in het afgelopen jaar meer dan duizend liberale politici weten te bereiken.

VVD Internationaal concentreert zich in alle regio's op het tot stand brengen van regionale samenwerking. Alleen door samenwerking tussen landen en politieke partijen in een regio is duurzame economische en maatschappelijke ontwikkeling te bereiken. In de Balkan heeft VVD Internationaal vanaf het begin de liberalen uit Bosnië-Herzegovina, Servië, Kroatië, Kosovo, Macedonië en Montenegro gesteund in het opzetten van een liberaal netwerk, 'LIBSEEN' geheten, wat staat voor Liberal South East European Network. Het doel is om minimaal twee keer per jaar een groot congres te organiseren waar liberalen uit de regio samenkomen om te discussiëren over gemeenschappelijk problemen en een gemeenschappelijke aanpak. Hiermee zijn de liberalen de eerste in de regio en zijn daarmee het leidend voorbeeld voor andere politieke stromingen. Ook komen de politiek leiders van de liberale partijen tweemaal per jaar bij elkaar om de regionale politieke actualiteit te bespreken.

Ook in de Kaukasus ondersteunt de VVD regionale samenwerking. In 2014 heeft de VVD projecten uitgevoerd met liberale deelnemers uit Azerbeidzjan, Georgië en Armenië. De trainingen richtten zich voornamelijk op het liberalisme. In de Kaukasus zijn partijen voornamelijk georganiseerd rondom de partijleider en niet zozeer gebaseerd op ideologieën. Er is dan ook grote behoefte aan trainingen over politieke ideologieën. Het is zeer interessant om te zien dat onze liberale zusterpartij in Georgië (Republican Party of Georgia) momenteel vrijwel de enige Georgische partij met een focus op ideologie is. In Georgië organiseerde VVD Internationaal daarnaast een 'Leadership Academy' met de Max van der Stoep Stichting (PvdA) en de Eduardo Frei Stichting (CDA) voor alle politieke partijen in het land. De focus ligt hier op partijideologie, persoonlijke ontwikkeling en campagne voeren. Dit was wederom een groot succes.

In het jaar 2012 werd gestart met activiteiten in de Arabische wereld, deze activiteiten zijn ook in 2014 doorgezet. In Marokko zijn met meerdere politieke partijen projecten neergezet. Liberalen vertegenwoordigen ongeveer een kwart van het electoraat. Met de hulp van de VVD hopen deze liberalen een nog betere toekomst te realiseren, zeker nu zij vrijhandelsakkoorden hebben gesloten met de Europese Unie. Naast een focus op bilaterale projecten landen waar de liberalen relatief sterk vertegenwoordigd zijn, was er in 2014 ook een nadrukkelijke regionale focus om regionale netwerken te ondersteunen waar liberalen uit de Arabische wereld ervaringen konden delen met Europese liberalen.

11.2 ALDE

De ALDE is een Europese politieke partij waar liberale partijen uit heel Europa bij aangesloten zijn en heeft als doel de liberale beweging in Europa te versterken en bij te dragen aan een gemeenschappelijke politieke visie. De ALDE, als vertegenwoordiger van miljoenen Europese kiezers, is redelijk vertegenwoordigd binnen de verschillende EU-instanties. Voor meer informatie kunt u terecht op de website van de ALDE (www.aldeparty.eu).

Ook in 2014 stond er een ALDE Council Meeting op het programma, ditmaal in Wenen. Bij de ALDE Council Meeting bestond de VVD-delegatie onder andere uit Tweede Kamerleden Tamara van Ark en Mark Verheijen, Europarlementariër Cora van Nieuwenhuizen en voorzitter van partijcommissie Europese Zaken Ferdi de Lange. Tijdens de Council Meeting stonden er

een aantal interessante onderwerpen op de agenda, waaronder enkele workshops over innovatie en de kick-off van de campagne voor de Europese Verkiezingen in 2014.

Na een succesvolle lobby is tijdens het 35ste ALDE-partijcongres, eind november in Lissabon, Hans van Baalen met een stevige meerderheid gekozen tot vice-president van de ALDE-partij. Het thema van het congres was "Reclaiming Liberalism". Delegaties uit heel Europa kwamen hier bij elkaar om de liberale ideologie te bediscussiëren en te ontdekken, met als doel het vinden van nieuwe wegen om onze waarden en ideeën aan het voetlicht te brengen. Onder leiding van Jock Geselschap kon de VVD ruim twintig delegatieleden afvaardigen waarvan veel op eigen initiatief. De VVD heeft deze delegatieleden nodig om al haar stemmen te gebruiken, daarnaast is het enthousiasme van al deze vrijwilligers een mooie stimulans voor het werk van VVD Internationaal.

11.3 European Liberal Forum (ELF)

Sinds 2007 is de VVD lid van het 'European Liberal Forum' (ELF), de overkoepelende organisatie voor liberale Europese stichtingen. Ook in 2014 hebben wij enkele activiteiten georganiseerd, waaronder de conferentie 'Pooling and Sharing of Military Resources: The Frontline of Harnessing Common Potential' en een Rondetafel over Oekraïne in transitie.

Op 24 april 2014 vond in Rotterdam de conferentie 'Pooling and Sharing of Military Resources: The Frontline of Harnessing Common Potential' plaats. Liberalen uit heel Europa hadden de kans om tijdens dit evenement met elkaar in discussie te gaan over de vraag of het verstandig is om tijdens een crisis bij bezuinigingen direct naar defensie te wijzen. Vervolgens werd er gekeken naar de vraag of een verdergaande samenwerking op het gebied van defensie wenselijk en haalbaar is. Namens de VVD spraken onder meer Europarlementariër Hans van Baalen en minister van Defensie Jeanine Hennis. Ook voormalig Defensie-minister Harvey van het Verenigd Koninkrijk en voormalig Defensie-minister Wallin van Finland kwamen aan het woord. Er is deze dag veelvuldig van gedachte gewisseld op het gebied van onderling vertrouwen, 'smart defense' en defensie-uitgaven. Nick Harvey sloot de conferentie af met de woorden: *"But even though you sometimes do not approve, when you take action, you all go and the mission needs full support."*

Twee dagen later, op 26 april 2014, organiseerde VVD Internationaal in samenwerking met ELF een Rondetafel over de Oekraïense kwestie: 'Ukraine in Transition: What lies Ahead?'. Het doel van deze bijeenkomst was het analyseren van het conflict en het ontwikkelen van een liberale oplossing voor de-escalatie van het conflict. Namens de VVD is Han ten Broeke aan het woord geweest. Hij gaf aan dat Europese samenwerking in deze kwestie van levensbelang is. De bijeenkomst werd bezocht door vele parlementsleden en Europarlementariërs van over de hele wereld. De discussies zijn zeer bruikbaar geweest voor het verduidelijken van de complexe situatie in Oekraïne.

11.4 Liberal International (LI)

De Liberale Internationale (LI) is de wereldwijde overkoepelende organisatie van liberale partijen. Sinds haar oprichting in 1947 is LI een uitgebreid netwerk geworden voor de promotie van het liberale gedachtegoed, het ondersteunen van liberale partijen en het uitdragen van de beginselen van een liberale democratie. Hoewel de liberale beginselen in elk land of werelddeel een andere invulling krijgen, is er een aantal zaken die alle liberale partijen van over de hele wereld bindt: het respecteren van mensenrechten, vrije en eerlijke verkiezingen,

rechtstaat, rechtvaardigheid, tolerantie, duurzaamheid, een vrije markt economie en vrije handel. In 2014 zijn meer dan 100 partijen lid van LI, waarvan 65 het volledige lidmaatschap bezitten. De overige partijen beschikken over de 'Observer Status'. Deze partijen zijn gerechtigd deel te nemen aan alle LI-activiteiten, maar bezitten geen stemrecht. De gevolgen van de opstanden in de Arabische wereld leidden tot een toename in het aantal aanvragen van nieuwe liberale partijen om toe te treden tot LI, hetgeen een goede ontwikkeling is voor het liberalisme.

Het 59^e Liberal International Congres te Rotterdam vond plaats van 24 tot 27 april. Het thema was *"Enhancing Global Trade"*. Rotterdam als internationale havenstad bood een mooie achtergrond voor het thema. Een bezoek aan de Rotterdamse havens gaf extra cachet. Meer dan 300 liberale top-politici reisden af naar Rotterdam om het congres bij te wonen. Tijdens het congres zijn namens de VVD onder meer Mark Rutte, Halbe Zijlstra, Jeanine Hennis en toenmalig voorzitter Hans van Baalen aan het woord geweest.

Na 4,5 jaar voorzitterschap van LI werd Hans van Baalen tijdens de slotceremonie gehuldigd als erevoorzitter van LI vanwege zijn grote inzet voor het liberalisme in het algemeen en Liberal International in het bijzonder.

Gedurende het congres is er door middel van werkgroepen en panels onder andere aandacht geweest voor onderwerpen als vrijhandel, sport en politiek, de opkomst van Afrika in combinatie met vrijhandel, de Oekraïense kwestie en de combinatie van democratisering en economische ontwikkeling. Tevens zijn er resoluties aangenomen over het aanpakken van geweld tegen vrouwen en een betere bescherming van mensenrechten rondom de organisatie van grote sportevenementen. Via een Partnership Day, workshops en een netwerkevenement hebben wij tijdens het congres ook veel aandacht geschonken aan onze zusterpartijen van het MATRA-programma. Er kan met veel tevredenheid worden teruggekeken op een geslaagd congres.

Van 7-10 november werd de 193ste Executive Committee vergadering georganiseerd te Hong Kong. Tijdens deze vergadering stond het thema 'Liberalism: Promoting Growth, Reducing Inequality' centraal. Door middel van panels over dit onderwerp, waaronder de paneldiscussie 'Asia and the World', is er veel gediscussieerd over hoe het liberalisme kan zorgen voor een betere wereld waarin groei gepaard gaat met mogelijkheden voor iedereen. Tijdens deze vergadering zijn resoluties aangenomen waarin wordt opgeroepen om een spoedig einde te maken aan de conflicten in Oekraïne, Irak, Syrië, Afghanistan en de Oost- en Zuid-Chinese Zee.

Ook in 2014 is de samenwerking met de Liberale Internationale Groep Nederland (LIGN) voortgezet. Dit jaar is de samenwerking vooral tot uiting gekomen in de voorbereidingen voor het Congres van de Liberal International. Dankzij de goede samenwerking tussen LIGN en VVD internationaal werd het 59ste Liberale Internationale congres in 2013 toegekend aan de VVD. In 2014 hebben wij dankzij deze goede samenwerking een geslaagd congres kunnen organiseren.

HOOFDSTUK 12 - POLITIEK

12.1 VVD-Eerste Kamerfractie

Per 31 december 2014 bestond de VVD-fractie uit de volgende 16 leden:

- De heer mr. H.G.J.M. (Henk) Beckers
- De heer mr. W.L.J. (Willem) Bröcker
- De heer prof.dr. J.A. (Jan Anthonie) Bruijn
- Mevrouw mr. A. (Ankie) Broekers-Knol
- Mevrouw prof.dr. H.M. (Heleen) Dupuis
- Mevrouw mr.dr. A.W. (Anne-Wil) Duthler
- De heer mr. G.J.(Fred) de Graaf
- De heer mr. F.H.G. (Frank) de Grave
- De heer drs. L.M.L.H.A. (Loek) Hermans
- Mevrouw W.H. (Helmi) Huijbregts-Schiedon
- De heer F.E.(Frank) van Kappen, generaal-majoor der mariniers (b.d.)
- Mevrouw prof.mr.dr. E.M. (Liesbeth) Kneppers-Heijnert
- De heer drs. M.A.J. (Menno) Knip
- De heer prof.dr.ing. S. (Sybe) Schaap
- De heer mr. J.M. (Koos) Schouwenaar
- De heer mr. B.J. (Ben) Swagerman.

Fractievoorzitter Eerste Kamer dhr. Loek Hermans

Het fractiebestuur is per 31 december 2013 als volgt samengesteld:

- De heer drs. L.M.L.H.A. Hermans, voorzitter
- Mevrouw W.H. Huijbregts-Schiedon, vice-voorzitter/penningmeester
- Mevrouw mr. dr. A.W. Duthler, secretaris

Mevrouw mr. A. Broekers-Knol is sinds 2 juli 2013 voorzitter van de Eerste Kamer. De Eerste Kamerfractie vergadert elke dinsdagochtend; op die dag vinden ook de plenaire vergaderingen van de Eerste Kamer plaats, evenals de vergaderingen van de verschillende commissies. De fractie nodigt regelmatig voorzitters van kamercentrales en leden van het hoofdbestuur uit om (volgens een tevoren opgesteld schema) de vergaderingen van de fractie bij te wonen.

Voorzitter mr. A Broekers-Knol

In de verschillende Kamercommissies hebben de volgende kamerleden zitting:

- Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis der Koningin (BZK/AZ)
Mevrouw W.H. Huijbregts-Schiedon (coördinator), mevrouw mr.dr. A.W. Duthler, drs. L.M.L.H.A. Hermans, F.E. van Kappen en mr. J.M. Schouwenaar.
- Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking (BDO)
F.E. van Kappen (voorzitter/coördinator), drs. M.A.J. Knip, mr. G.J. de Graaf en mr. W.L.J. Bröcker
- Economische Zaken (EZ)
Mevrouw prof.mr.dr. E.M. Kneppers-Heijnert (voorzitter/coördinator), prof.dr.ing. S.Schaap, mevrouw W.H. Huijbregts-Schiedon, mr. W.L.J. Bröcker, mr. H.G.J.M. Beckers.
- Europese Zaken (EUZA)
mr. G.J.(Fred) de Graaf (coördinator), prof.dr. J.A. Bruijn, drs. M.A.J. Knip, mr. B.J. Swagerman.
- Financiën (FIN)
Mr. F.H.G. de Grave (vice-voorzitter/coördinator), mr. W.L.J. Bröcker, prof.dr. J.A. Bruijn, drs. M.A.J. Knip.
- I&A/JBZ-raad
Mr. B.J. Swagerman (coördinator), mevrouw mr.dr. A.W. Duthler, mr. H.G.J.M. Beckers en mr. G.J. de Graaf
- Infrastructuur, Milieu en Ruimtelijke Ordening (IMRO)
Mevrouw W.H. Huijbregts-Schiedon (vice-voorzitter/coördinator), prof.dr.ing. S.Schaap, mr. J.M. Schouwenaar, mevrouw mr.dr. A.W. Duthler, drs. L.M.L.H.A. Hermans.
- Koninkrijksrelaties (KOREL)
F.E. van Kappen (coördinator), mr. H.G.J.M. Beckers, mr. F.H.G. de Grave, mr. B.J. Swagerman.
- Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)
Mevrouw prof.dr. H.M. Dupuis (coördinator), prof.dr. J.A. Bruijn, prof.dr.ing. S. Schaap, mevrouw mr.dr. A.W. Duthler.
- Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)
Mevrouw prof.mr.dr. E.M. Kneppers-Heijnert (coördinator), mr. H.G.J.M. Beckers, mr. F.H.G. de Grave, mr. B.J. Swagerman.
- Veiligheid en Justitie (V&J)
Mevrouw mr.dr. A.W. Duthler (voorzitter/coördinator), mr. B.J. Swagerman, mr. M.A.J. Knip, mevrouw prof.mr.dr. E.M. Kneppers-Heijnert, mr. J.M. Schouwenaar.
- Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)
Mevrouw prof.dr. H.M. Dupuis (vice-voorzitter/coördinator), mr. F.H.G. de Grave, mr. H.G.J.M. Beckers, mr. W.L.J. Bröcker, prof.dr. J.A. Bruijn, drs. M.A.J. Knip
- Verzoekschriften
Mr. J.M. Schouwenaar (coördinator), mevrouw mr. W.H. Huijbregts-Schiedon.

12.2 VVD-Tweede Kamerfractie

Samenstelling 20e fractie bij einde verslagjaar: 41 leden

mevr. drs. T. Van Ark, mr. M. Azmani, mevr. drs. Y. Berckmoes-Duindam, mevr. mr. B.G. de Boer, A. Bosman, J.H. ten Broeke, mevr. dr. B.I. van der Burg, mevr. drs. I.S.H. Caluwé, dr.mr. K.H.D.M. Dijkhoff, R.J. Dijkstra, drs. P.J. Duisenberg, T.M.C. Elias, M.G.J. Harbers, R. Heerema, ir. R.W. Leegte, B.C. de Liefde, R.E. van der Linde, , mevr. W.J.H. Lodders, mevr. ir. A.W. Lucas-Smeerdijk, mevr. A. van Miltenburg, ir. P.J.M.J. Moors, drs. A. Mulder, mevr. mr. H. Neppérus, F. van Oosten, mr. S.C.C.M. Potters, mr. A.C.L. Rutte, mevr. drs. A. Schut-Welkzijn, mr. G.A. van der Steur, mevr. drs. K.J. Straus, mr. J. Taverne, mevr. drs. O.C. Tellegen, mr. J. Van Wijngaarden, M.S. van Veen, drs. H.S. Veldman, drs. M.L. Verheijen, mevr. drs. B. Visser, mevr. drs. A. de Vries, drs. R. Vuijk, B. van 't Wout, E. Ziengs en H. Zijlstra.

Wijzigingen gedurende het verslagjaar:

- drs. P.J.M. Litjens, t/m 17 juni 2014
- mevr. drs. C. van Nieuwenhuizen, t/m 30 juni 2014

Samenstelling van het fractiebestuur van de 20e VVD Tweede Kamerfractie:

- H. Zijlstra, voorzitter
- Mevr. T. Van Ark, vice-voorzitter
- T.M.C. Elias, secretaris en lid Presidium
- Mevr. mr. H. Neppérus, penningmeester en secretaris personeel
- M. Harbers, secretaris externe contacten
- Mevr. drs. B. Visser, pm-coördinator

Bijzondere fractiebijeenkomsten in het verslagjaar

- Op 13 januari kwam de fractie in Den Haag bijeen voor de bespreking van het komende jaar;
- Op 29 en 30 augustus vond het jaarlijkse fractieweekend plaats in De Lutte.

Vergaderingen binnen de fractie

De fractie vergadert iedere dinsdagochtend, ter voorbereiding op de Kamerweek. Op de woensdagmiddagen komt de fractie bijeen ter bespreking van een lange termijnthema en in het najaar ter bespreking van de deelbegrotingen. Het fractiebestuur vergadert in beginsel één keer per week. De fractiecommissies bepalen zelf de vergaderfrequentie.

Overige

- Zowel fractie als fractieleden ontvangen enorme aantallen e-mails; de aantallen worden niet bijgehouden;
- De vergaderingen van partijcommissies, themabijeenkomsten en congressen van de partij werden door fractieleden bijgewoond.
- HB-leden en KC-voorzitters woonden roulerend de reguliere fractievergadering op dinsdagochtend bij.

12.3 VVD-delegatie in het Europees Parlement

Hans van Baalen

Delegatieleider van de VVD in het Europees Parlement

www.hansvanbaalen.eu

- Algemene politieke coördinatie
- Lid van het bestuur van de ALDE-fractie
- Voorzitter van de EP-delegatie voor de betrekkingen met Zuid-Afrika (D-ZA)
- Lid van de Conferentie van Delegatievoorzitters
- Lid van de Commissie Buitenlandse Zaken (AFET), ALDE-coördinator Buitenlandse Zaken
- Lid van de Subcommissie Veiligheid en Defensie (SEDE), ALDE-coördinator Veiligheids- en Defensiebeleid
- Plv. lid van de Commissie Internationale Handel (INTA)
- Plv. lid van de Delegatie voor de Betrekkingen met de Verenigde Staten (D-US)
- Plv. lid van de gemeenschappelijke ACP-EU Parlementaire Assemblée (D-CAP)
- Plv. lid van de Euro-Latijns Amerikaanse Parlementaire Assemblée (D-LAT)
- Vice-voorzitter ALDE-partij

Algemeen

Als delegatieleider is Hans van Baalen verantwoordelijk voor de afstemming tussen de VVD-delegatie in het Europees Parlement, de VVD-fracties in de Eerste en Tweede Kamer, de partij en de VVD-bewindslieden. Hiertoe is hij aanwezig bij het wekelijkse Bewindspersonen Overleg (BPO), de vergaderingen van de Kerngroep (VVD-partijvoorzitter, premier, fractievoorzitters Eerste Kamer, Tweede Kamer en het Europees Parlement), partijraden en andere relevante VVD-bijeenkomsten. De coördinatie binnen de VVD-delegatie vindt plaats tijdens het wekelijks overleg in Brussel, danwel Straatsburg. Als vice-voorzitter van de ALDE-partij coördineert Van Baalen de politieke prioriteiten tussen de ALDE-partij en de ALDE-fractie, waarbij het streven is om de liberalen in Europa te versterken door liberale partijen te ondersteunen, permanent campagne te voeren en de basis van de ALDE-partij en de ALDE-fractie te verbreden.

Verkiezingen Europees Parlement

Het afgelopen jaar stond in het teken van de Europese verkiezingen die op zondag 25 mei plaatsvonden. De verkiezingscampagne werd op 25 april geopend met het 59e congres van de Liberale Internationale (LI) in Rotterdam, waar VVD-lijsttrekker en uittreidend LI-voorzitter Hans van Baalen tot *president of honour* werd gekozen. Tijdens de verkiezingscampagne richtte de VVD zich op het belang van Europese samenwerking om de economie en werkgelegenheid in de EU en in Nederland aan te jagen. Onderzoek wees uit dat Hans van Baalen zich in de afgelopen vijf jaar tot de meest bekende Europarlementariër had ontwikkeld. Han ten Broeke, VVD-Tweede Kamerlid, fungeerde als campagneleider. Hij leidde een team dat bestond uit gemotiveerde medewerkers, vrijwilligers en kandidaten. Ook premier Rutte,

diverse Kamerleden en lokale en regionale VVD-politici speelden een actieve rol in de campagne. De VVD haalde meer stemmen dan in 2009 en wist haar drie zetels veilig te stellen. Naast lijsttrekker Hans van Baalen werden Cora van Nieuwenhuizen, (oud-Tweede Kamerlid, Brabant) en Jan Huitema (agrarisch ondernemer, Friesland) in het EP gekozen. Direct na de verkiezingen startte in het Europees Parlement de onderhandelingen over de samenstelling van de ALDE-fractie en de verdeling van portefeuilles. Als delegatieleider onderhandelde Hans van Baalen namens de VVD met de andere liberale delegatieleiders binnen de ALDE met sterke portefeuilles voor de VVD als uitkomst. Via de portefeuilleverdeling heeft de VVD directe invloed op het beleid van de ALDE-fractie met betrekking tot veiligheidspolitiek, internationale handel, de Euro, de economie, landbouw en milieu, die in het brandpunt van de politieke ontwikkelingen in de komende 5 jaar zullen staan.

Werkzaamheden Europees Parlement

Hans van Baalen coördineert namens de ALDE-fractie het buitenlands- en defensiebeleid van het EP en heeft zitting in het presidium van de EP-commissie Buitenlandse Zaken. Als woordvoerder richt hij zich primair op Oekraïne, Rusland en het Oostelijk Partnerschap en onderhandelde hij namens de ALDE over diverse EP-resoluties, waarin hij een harde lijn richting Rusland en Poetin bepleitte. In de commissie Internationale Handel zet hij zich in voor handelsverdragen tussen de Europese Unie en andere economische blokken, o.a. met de Verenigde Staten (TTIP) en Japan. Als voorzitter van de EP-Zuid-Afrika-delegatie maakt hij zich sterk voor intensievere handelsrelaties tussen de Europese Unie en de opkomende economieën in Zuidelijk-Afrika, waarbij het Nederlandse bedrijfsleven actief moet worden betrokken. Naast zijn werkzaamheden in Brussel, Straatsburg en op internationaal niveau en de coördinatie binnen de VVD, houdt Hans van Baalen diverse spreekbeurten in het land. Tevens leidde hij de commissies die verantwoordelijk waren voor de opstelling van de VVD-kieslijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen in de gemeente Den Haag en voor de statenverkiezingen in de provincie Zuid-Holland. Hiernaast geeft hij veelvuldig commentaar op de internationale en Europese ontwikkelingen in de Nederlandse en internationale media.

Cora van Nieuwenhuizen Wijbenga

- Lid van de Commissie Economische en Monetaire zaken
- Vice-voorzitter van de Delegatie voor de betrekkingen met India
- Plaatsvervangend lid van de Commissie voor Industrie, Onderzoek en Energie
- Plaatsvervangend lid van de Delegatie in de Paritaire Parlementaire Vergadering ACS-EU

Algemeen

In mei 2014 werd Cora van Nieuwenhuizen tijdens de Europese verkiezingen met 86.237 voorkeursstemmen namens de VVD gekozen in het Europees Parlement. Hiermee kwam een einde aan een periode van vier jaar lidmaatschap van de Tweede Kamer, onder de kabinetten Rutte I en Rutte II. Inmiddels heeft Cora alle bestuurslagen gezien. Deze politieke ervaring heeft ze meegenomen naar Brussel om zich daar zo goed mogelijk in te zetten voor de concurrentiekracht van Nederland en Nederlandse bedrijven. Groei en banen, daar werkt Cora aan.

Activiteiten in 2014

De parlementaire werkzaamheden van Cora kregen een vliegende start. Meteen na de zomer werd duidelijk dat zij zich namens de liberale fractie over een relatief groot aantal dossiers zou mogen gaan buigen. Zo kreeg zij een vol rapporteurschap toebedeeld over de voorkoming van de manipulatie van benchmarks die bij het sluiten van financiële contracten worden gebruikt. Met haar in totaal negen (schaduw)rapporteurschappen eindigt Cora op de 23ste plek van de 751 Europarlementariërs.

In de commissie Economische en Monetaire Zaken legt Cora de focus op de onderwerpen macro-economie, financiële markten, belastingen en corporate governance. In 2014 heeft zij hiermee een start gemaakt door zich te buigen over rapporten over o.a. benchmarks, aandeelhoudersrechten, het jaarlijkse EU-belastingrapport en de ECB. In de commissie Industrie, Research en Energie richt Cora zich vooral op de onderwerpen energie, innovatie en de vermindering van regeldruk. In het kader van dit laatste onderwerp is Cora lid van de ALDE taskforce voor de verbetering van Europese regelgeving. Naast de werkzaamheden aan wetgevende dossiers binnen de parlementaire commissies is Cora actief in een aantal steungroepen, zoals die voor het MKB, voor de vermindering van administratieve lasten in de EU, voor lange termijninvesteringen en voor LHBTI-rechten.

Voor Cora is het lidmaatschap van het Europees Parlement verre van een 'papieren job'. Zoals zij gewend was tijdens haar vorige posities, staat Cora dagelijks in contact met mensen uit de praktijk van het Nederlandse bedrijfsleven. Ook legt Cora regelmatig werkbezoeken af om goed op de hoogte te blijven van wat er speelt onder Nederlandse ondernemers. En natuurlijk staat de koffie in Brussel altijd klaar voor bezoekers vanuit Nederland!

Jan Huitema

- Lid van de Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling
- Plaatsvervangend lid Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid
- Lid van de delegatie voor de betrekkingen met Canada

Verkiezingen

Jan Huitema stond nummer 6 op de verkiezingslijst voor de Europese Verkiezingen. Na een intensieve en creatieve campagne is het hem gelukt met 26.031 voorkeurstemmen gekozen te worden op plek drie in het Europees Parlement. Jan Huitema wordt regelmatig gevraagd om over zijn succesvolle campagne te komen spreken. Na de verkiezingen is Jan Huitema lid geworden in de landbouwcommissie en plaatsvervangend lid in de commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid van het Europees Parlement. Hij is de eerste Nederlander in tien jaar die weer vol lid is van de landbouwcommissie. De missie van Jan Huitema is de innovatieve landbouw te faciliteren en op de kaart te zetten. Dit is van groot belang voor Nederland. Nederland is na de Verenigde Staten de grootste landbouwexporteur ter wereld, goed voor ruim 80 miljard export per jaar.

Een vliegende start

Mede dankzij zijn ervaring in Brussel kende Jan Huitema een vliegende start. Hij is gekozen als vice-coördinator van de landbouwcommissie namens de liberalen. In de milieucommissie weet hij veel rapporten naar zich toe te trekken die van belang zijn voor het Nederlandse midden- en kleinbedrijf, zoals wetgeving rondom normen voor luchtkwaliteit. Dankzij een aansprekend profiel wordt hij opgemerkt door belangrijke stakeholders in Brussels. Onder auspiciën van Jan Huitema worden vele goed bezochte bijeenkomsten georganiseerd, zoals een terugkerend *scientific policy breakfast*. Wetenschappers van naam geven hier inzicht in wetenschappelijke ontwikkelingen die relevant zijn voor Europees beleid.

Succes in het parlementair werk

In de landbouwcommissie is Jan Huitema onder meer schaduwrapporteur op een rapport over plantgezondheid en hervormingen in de groente- en fruitsector. Ook is hij rapporteur op de opinie over nationale emissieplafonds. In de milieucommissie is Jan Huitema schaduwrapporteur op het rapport over middelgrote stookinstallaties, de uitstoot van niet voor de weg bedoelde machines zoals tractoren en rapporteur op een technisch rapport rondom melkeiwitten bestemd voor menselijke consumptie.

Dat hij zeer actief gebruik maakt van de positie van het Europees Parlement als medewetgever blijkt uit de plek 68 uit de 749 Europarlementariërs die hij volgens de website MEP-rankings inneemt als het gaat om het amenderen van wetsvoorstellen en rapporten. Zo bemoeit hij zich onder meer actief met de discussie rondom het vrijhandelsverdrag TTIP en heeft hij nog (zeer recent) de groepspositie van de liberalen over het labelen van vlees in verwerkte producten weten te veranderen.

Niet alleen op het wetgevingsvlak weet Jan Huitema politiek succes te boeken. Door middel van schriftelijke vragen aan de Europese Commissie heeft hij het eerste half jaar van zijn Parlementair mandaat bijvoorbeeld kartelvorming bij de inkoop van Franse groenten en fruit aan de kaak gesteld, oneerlijke handelspraktijken rondom de invoer van legbatterijeieren op de kaart gezet en geholpen de autorisatieprocedure van enkele genetisch gemodificeerde importgewassen te updaten.

Vanzelfsprekend heeft Jan Huitema, als boerenzoon, goede banden met de Nederlandse agrofoodsector en houdt hij door vele werkbezoeken nauw contact met de praktijk. Ook onderhoudt hij nauw contact met het Nederlandse midden- en kleinbedrijf. Bovendien weet hij vele mensen naar Brussel te halen, van geïnteresseerde VVD'ers tot belangverenigingen, van twitterende boeren tot jonge agrarisch ondernemers. Als politicus weet Jan Huitema 'Brussel' een aansprekend gezicht te geven. Zowel kiezers als het Nederlandse bedrijfsleven voelen zich door zijn inbreng vertegenwoordigd in Europa.